

Nr 62.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående driftkostnader under år 1920 för statens domäner; given Stockholms slott den 9 januari 1919.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att

a) godkänna sådana ändringar i staten för domänstyrelsen, att tillämpas från och med år 1920, att avlöningarna åt de å staten uppförda kvinnliga biträdena upptagas i enlighet med de i statsrådsprotokollet över finansärenden denna dag föreslagna belopp samt att anslagsposten till arvoden åt amanuenser och biträden samt för byggnadsplaners granskning, flitpenningar åt extra tjänstemän och extra vaktmästare samt vikariatsersättningar höjes från 56,300 kronor med 8,700 kronor till 65,000 kronor,

i följd varav och på grund tillika av 1918 års lagtima riksdags beslut angående avlöningsförbättring för vaktmästare statens slutsumma kommer att höjas från 216,400 kronor med 16,300 kronor till 232,700 kronor;

b) i avlöningsstaten för skogsstatens ordinarie personal uppföra ytterligare *dels* en överjägmästare med 4,700 kronor lön och 3,000 kronor tjänstgöringspenningar, *dels* elva jägmästare, en var med lön av 3,000 kronor samt med tjänstgöringspenningar, uppgående för en till 3,200 kronor, för två till 3,000 kronor, för fyra till 2,800 kronor, för en till 2,600 kronor, för en till 2,400 kronor och för två till 2,200 kronor, *dels* en överjägmästarassistent med 2,600 kronor lön och 1,600 kronor tjänstgöringspenningar, *dels ock* en skogstaxator med likaledes 2,600 kronor lön och 1,600 kronor tjänstgöringspenningar ävensom för var och en med rätt till ålderstillägg liksom övriga motsvarande befattningshavare,

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 1 saml. 53 häft. (Nr 62.)

i följd varav denna stats slutsumma kommer att höjas från 2,290,000 kronor med 78,900 kronor till 2,368,900 kronor;

c) besluta, att det belopp av kronans fordringar för anläggningskostnader för flottleder jämte beräknade räntor därå, vilket efter närmare utredning må finnas kunna med säkerhet väntas bliva inbetalat, skall vid 1920 års ingång överföras till statens domäners fond såsom tillgång å denna fond; samt

d) i avbidan på blivande proposition angående ej mindre tillfällig lönereglering för vissa ordinarie befattningshavare i domänstyrelsen än även förstärkning av de till avlönande av vissa extra befattningshavare hos denna styrelse samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel och med godkännande i övrigt av de av chefen för jordbruksdepartementet i statsrådsprotokollet framlagda beräkningar, såsom driftkostnader under år 1920 för statens domäner *förslagsvis* uppföra ett belopp av 28,700,000 kronor, att utgå av domänfondens avkastning.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9
januari 1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Petersson anförde:
Såsom driftkostnader för statens domäner under år 1919 har
riksdagen enligt skrivelsen nr 373 den 12 juni 1918 förslagsvis uppfört
ett belopp av 23,500,000 kronor att utgå av domänfondens avkastning.
Till grund för detta beslut hava lagts följande beräkningar:

I. Kostnader för domänstyrelsen:

avlöningsstat för styrelsen	kronor 216,400
extra byråer hos styrelsen	» 33,900
extra notarie å domänfiskalskontoret.....	» 3,900
ålderstillägg åt styrelsens personal.....	» 13,000
pensionering av styrelsens personal	» 2,300

anställande av extra amanuenser och biträden			
hos styrelsen samt renskrivning m. m.	kronor	11,000	
postbefordringsavgifter	»	60,000	
styrelsens expenser	»	25,000	
rese- och traktamentsersättning åt styrelsens			
personal	»	6,000	
tryckningskostnader för styrelsen	»	9,500	381,000

II. Kostnader för statens skogsdomäner:

skogsstatens ordinarie personal	kronor	2,290,000	
» extra »	»	685,000	
ålderstillägg åt skogsstatens personal	»	150,000	
pensionering av skogsstatens personal	»	65,000	
reseersättningar	»	1,300,000	
ersättning för expeditiionslokal	»	38,100	
förnyelsefond för återväxtkostnader	»	2,350,000	
egentliga förvaltningskostnader	»	14,327,200	
	kronor	21,205,300.	

Avgår

a) ordinarie anslag för tillsyn å			
enskildas skogar i lappmar-			
kerna och Särna socken med			
Idre kapellag	kronor	200,000	
b) ordinarie anslag för tillsyn å			
enskildas skogar i Väster-			
bottens och Norrbottens läns			
kustland	»	130,000	
c) extra anslag för sistnämnda			
ändamål	»	80,000	410,000
			20,795,300

III. Kostnader för statens jordbruksdomäner:

avlönning åt domänintendenter	kronor	53,700	
resekostnader vid domänförvaltningen	»	70,000	
övriga med förvaltningen av jordbruks-			
domänerna förenade kostnader	»	100,000	223,700

IV. Krigstidstillägg och krigstidshjälp för år 1919		2,100,000	
	Summa kronor	23,500,000.	

Det bör beaktas, att det sålunda till krigstidstillägg och krigstids-hjälp för år 1919 beräknade beloppet grundade sig på de beslut angående dylika förmåner, som fattats av 1918 års lagtima riksdag. Sedermera hava samma förmåner blivit enligt beslut av 1918 års urtima riksdag väsentligt ökade vad angår senare halvåret 1918. Angående dylik ökning för år 1919 har intet annat beslut fattats än att riksdagen medgivit, att utbetalning av krigstidstillägg må även efter ingången av år 1919 tillsvidare fortgå enligt de för år 1918 gällande regler.

I skrivelse den 19 september 1918 har domänstyrelsen avgivit förslag till beräkning av driftkostnaderna för statens domäner för år 1920.

Därefter har löneregleringskommittén dels den 11 november 1918 avgivit betänkande angående inom statsförvaltningen anställda ordinarie kvinnliga biträdens avlöningsförmåner, dels ock i betänkande den 20 november 1918 framlagt förslag till tillfällig lönereglering för ett flertal ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen, varibland upptages även domänstyrelsens personal. Beträffande de ordinarie kvinnliga biträdena har Kungl. Maj:t förut denna dag på föredragning av chefen för finansdepartementet beslutat avlåta framställning till riksdagen i enlighet med löneregleringskommitténs förslag, i samband varmed uttalats, att jämväl de extra kvinnliga biträdena borde komma i åtnjutande av löneförbättring i motsvarande mån. Angående den tillfälliga löneregleringen har Kungl. Maj:t förklarat sig ämna framlägga förslag under riksdagens lopp, och har Kungl. Maj:t tillika förmålt sig ämna förelägga riksdagen förslag till förstärkning av de till avlönande av vissa extra befattningshavare inom den civila statsförvaltningen samt till vikariatsersättning m. m. anvisade medel.

Jag vill vidare erinra, att enligt Kungl. Maj:ts beslut den 6 december 1918 uppdragits åt den för utredning och avgivande av förslag beträffande löne- och organisationsförhållanden vid kommunikationsverken tillsatta kommitté att utreda enahanda förhållanden jämväl ifråga om domänstyrelsen och skogsstaten samt avgiva förslag i ämnet. Enligt vad jag inhämtat lär emellertid dylikt förslag icke vara att förvänta så tidigt, att det kan föranleda proposition till nu instundande riksdag.

Jag anhåller nu att få anmäla frågan om domänernas driftkostnader för år 1920.

I. Kostnader för domänstyrelsen.

För domänstyrelsen har i överensstämmelse med 1918 års lagtima riksdags beslut blivit av Kungl. Maj:t den 20 juni 1918 fastställd ny avlöningsstat, slutande å 216,400 kronor.

Därjämte har, i enlighet med 1918 års lagtima riksdags beslut enligt skrivelsen nr 415, till en förste vaktmästare och två vaktmästare hos styrelsen uppförts ytterligare 1,200 kronor såsom tillägg till denna avlöningsstat.

I förenämnda skrivelse den 19 september 1918 har domänstyrelsen icke föreslagit någon förändring beträffande styrelsens avlöningsstat, enär styrelsen hyste förhoppning, att proposition om lönerreglering för styrelsen och dess underlydande personal komme att efter vederbörlig utredning föreläggas 1919 års riksdag.

I samma skrivelse har domänstyrelsen erinrat, att styrelsen genom remiss den 24 augusti 1918 anbefallts avgiva utlåtande över domänbokföringssakkunnigas förslag därom, att kommitténs arbeten med kassabokföringens ordnande måtte från och med ingången av år 1920 övertagas av domänstyrelsen. Utredning i detta ärende hade vid driftkostnadsförslagets framläggande ej ännu hunnit verkställas, och styrelsen kunde därför icke samtidigt framlägga förslag till den nya stat för styrelsens kameralbyrå, som måste bliva en följd av ifrågavarande ganska omfattande arbetes överflyttande till styrelsen, utan anhölle att senare få inkomma med dylikt förslag.

Styrelsen har vidare anført, att behovet av de två extra byråer hos styrelsen samt den extra notarie å domänfiskalskontoret, vartill Kungl. Maj:t och riksdagen anvisat medel för år 1919, komme att oförändrat kvarstå för år 1920.

För ålderstillägg åt domänstyrelsens personal har styrelsen begärt ett med 1,000 kronor förhöjt anslag, beräknat under förutsättning att samtliga de befattningshavare, som jämlikt därom gällande bestämmelser kunde tillerkännas ålderstillägg, även skulle komma i åtnjutande därav.

Beträffande postbefodringsavgifterna har styrelsen meddelat, att de hade uppgått

för 3:dje kvartalet 1917 till	kronor 13,500
» 4:de » »	» 15,200
» 1:sta » 1918 »	» 18,300
» 2:dra » »	» 20,200

eller för tiden 1 juli 1917—30 juni 1918 till kronor 67,200.

Dessa avgifter ansåges ej för år 1920 kunna beräknas till lägre belopp än 100,000 kronor, då i betraktande toges de höjda postbefodringsavgifter, som tillämpades från den 1 juni 1918.

Till expenser för styrelsen hade för år 1918 funnits anslagna tillsammans 18,000 kronor, vilket belopp i följd av penningvärdets fall

redan i mitten av september, trots all sparsamhet, måst överskridas med omkring 12,000 kronor. Under erinran att detta anslag för år 1919 höjts till 25,000 kronor har styrelsen på grund av nämnda överskridande ävensom med anledning av styrelsens utvidgning funnit sig nödsakad begära en ökning i expensmedlen för år 1920 med ytterligare 16,000 kronor till 41,000 kronor.

Till rese- och traktamentsersättning åt styrelsens personal har begärts ett med 2,000 kronor förhöjt anslag. Denna höjning har motiverats dels med den inträffade ökningen i järnvägs- och skjutstaxor och den jämligt kungörelsen den 26 februari 1918 medgivna höjningen i den vid resor utgående traktamentsersättningen, samt dels med det ökade antal tjänstemän i styrelsen, som skulle ersättas för dem åliggande resor.

Beträffande övriga under rubriken »kostnader för domänstyrelsen» för år 1919 upptagna belopp har styrelsen i nämnda skrivelse icke föreslagit någon förändring.

Omformälda förslag att domänförvaltningens centrala kassabokföring måtte överflyttas till domänstyrelsens kameralbyrå har framlagts av domänbokföringssakkunniga i skrivelse den 17 augusti 1918, vari anfördes följande:

Utvidgning
av domän-
styrelsens
kameralbyrå.

»De av herr statsrådet tillkallade sakkunniga för verkställande av utredning och uppgörande av förslag angående förändrad bokföring rörande statens domäner och övrig med domänstyrelsens verksamhet förenad förvaltning' ingåvo den 1 oktober 1915 till herr statsrådet ett förslag till ordnande av den del av redovisningsbokföringen, som omfattar kassaliggaren och de specialräkenskaper, vilken uppbygga densamma. I skrivelse av den 31 augusti 1916 avgavs vidare förslag till huvudbokens upprättande samt de övriga liggare och redovisningshandlingar, varpå denna har att stödja sig. I nädiga brev av den 17 december 1915 och den 7 december 1917 har Kungl. Maj:t behagat fastställa de delar av dessa förslag, som omfatta kassa- och förrädsredovisningarna, att på försök tillämpas.

För utförande av i dessa kungl. brev lämnade uppdrag och därmed i intimt samband stående arbeten upprättades från 1916 års början av de sakkunniga ett räkenskapskontor, vilket ock kom att övertaga huvuddelen av domänstyrelsens bokföring och den formella revisionen. Från kontoret har ock under ständigt samarbete med domänstyrelsen och dess tjänstemän tillhandahållits material för domänstyrelsens huvudboks förande, årsberättelsens avfattande m. m.

Under de nu snart tre år, som denna försöksvis tillämpade bokföring pågått, har alltjämt ökad erfarenhet vunnits om lämpligaste detaljerna för bokföringen för domänstyrelsen, liksom ock omfattande undersökningar och försök företagits angående den på kassabokföringens siffror grundade statistik, som bör upprättas, belysande detta affärsdrivande verks arbete m. m.

De sakkunnigas arbete har visserligen ännu icke så långt framskridit, att

desamma ännu kunna avgiva sitt slutbetänkande, men å andra sidan torde för de återstående arbetena ingalunda vara av nöden, att de sakkunnigas tid och uppmärksamhet alltför länge upptagas av ledningen av ett stort räkenskapskontor, utan vilja de sakkunniga härmed för herr statsrådet anmäla, att arbetena med kassabokföringens ordnande nu äro så långt framskridna, att densamma från och med utgången av år 1919 bör av domänstyrelsen själv övertagas.

För att detta må kunna ske torde det emellertid vara nödvändigt, att framställning göres till 1919 års riksdag om ny stat för domänstyrelsens kameralbyrå. De sakkunniga ha därför härmed äran i bilagda P. M. överlämna förslag till sådan

De sakkunniga anse sig i samband härmed böra meddela, att de yttranden, som över de sakkunnigas förslag avgivits av hörda myndigheter, icke innehålla några anmärkningar eller förslag, vilka kunna anses påverka domänstyrelsens övertagande av räkenskapsbyrån.»

I den vid de sakkunnigas skrivelse fogade bilagan lämnas först en redogörelse för det förutvarande och nuvarande centrala kassabokföringssystemet beträffande domänförvaltningen. Ur denna redogörelse må följande återgivas:

Vid den tid, då de sakkunniga år 1915 avlämnade sitt första förslag till omorganisation av bokföringen, hade inom kameralbyrån kassan handhafts av styrelsens kassör, vilken hade att redovisa de medel, som åtgingo för styrelsens direkta utgifter till personal och expenser. Härför hade han att föra kassajournal. Dessutom hade han att mottaga och i styrelsens kassavalv förvara ävensom att föra förteckning över de styrelsens värdehandlingar, som för sådant ändamål överlämnades till honom. Då detta icke kunde anses vara tillräcklig sysselsättning, förlades huvuddelen av kassörens arbete till vissa revisionsgöromål.

Genom de sakkunnigas år 1915 försöksvis antagna förslag, tillämpat från 1916 års början, hade domänstyrelsens kassas ställning väsentligen omlagts och kassörens arbete något ökats. Numera ginge nämligen alla leveranser av förvaltnings- och överskottsmedel liksom ock utbetalning av boställsinnehavares andel i skogsavkastning genom styrelsens kassakontor, i stället för som förut genom länsstyrelserna. varjämte överjägmästare, skogstaxatorer, skogssingenjörer m. fl. skogstjänstemän i redovisningshänseende ställts såsom förskottstagare under domänstyrelsens kassa.

Kassören hade på grund härav att föra inkomstjournal och inkomstbok, utgiftsjournal och utgiftsbok jämte därtill hörande kontrolligare (över förskott och checker) samt att upprätta månatlig kassarapport (med bilagor).

För utförande av förenämnda och därmed i samband stående arbeten hade kassören till sin hjälp ett kvinnligt biträde, vilket torde utföra det allra väsentligaste av själva skrivarbetet, vadan företrädesvis ledning och kontroll ålåge kassören. Dennes tid hade därför i allt väsentligt liksom förut kunnat utnyttjas för andra sysslor. Närmast hade han varit sysselsatt med revisionsgöromål.

En central bokföring i modern mening kunde före år 1916 knappast sägas ha ägt rum inom domänstyrelsen. De av de olika redogörarna en gång årligen upprättade kassaredogörelserna hade efter granskning av överjägmästarna av dem överlämnats till domänstyrelsen, vilken, sedan en preliminär siffergranskning ägt rum av styrelsens revisorer, genom sin bokhållare företog ett sammandrag av samtliga

redogörelser. Först sedan detta skett, hade den definitiva revisionen vidtagit. Detta sammandrag hade jämte länsstyrelsernas, domänstyrelsens, överjägmästarnas och skogstaxatorernas likaledes årligen lämnade redovisningar kommit att utgöra domänstyrelsens huvudbok. Bokhållaren hade dessutom — med stöd av kassörens journal — fört en kassabok över genom styrelsens kassa gående in- och utbetalningar.

Denna ordning hade naturligen varken från kontrollens synpunkt eller ur rationell arbetssynpunkt varit tillfredsställande, och de uppenbara brister, som härigenom framträtt, hade varit en av de viktigaste orsakerna till den nu pågående omläggningen av domänförvaltningens hela räkenskapssystem. Ett klokt och riktigt ordnande av just nu ifrågavarande centrala bokföring vore därför av allra största vikt.

Genom de sakkunnigas förslag hade från år 1916 införts viktiga förändringar. Under nu rådande övergångstid hade arbetet varit fördelat dels på domänstyrelsens kameralbyrå, dels på de sakkunnigas räkenskapskontor.

Kameralbyrån hade för närvarande endast en mycket ringa del av den centrala bokföringens räkenskaper om hand. Arbetet inom denna byrå bestode väsentligen i en formell kontroll av det genom de sakkunniga till styrelsen överlämnade konceptet till huvudboken ävensom i förandet av vissa liggare.

Ifrågavarande arbeten utfördes av domänstyrelsens bokhållare, men erfordrade uppenbarligen icke hela dennes tjänstetid, utan han kunde ock utföra en avsevärd del av de å byrån förekommande rena notariatsysslor.

Den egentliga centrala kassabokföringen utfördes nu av de sakkunnigas räkenskapsbyrå.

Kassaredovisningshandlingarna, vilka utgjorde underlaget till kassaliggaren, utgjordes av jägmästarnas, flottledsingenjörernas, domänstyrelsens kassakontors samt länsstyrelsernas kassarapporter jämte bilagor.

Dessas behandling begynte med verifikationernas siffergranskning samt kassarapporternas, kassaböckernas och förskottsredovisningarnas kontrollsummering. Detta arbete hade erfordrat 3 kvinnliga biträden.

Nästa led i arbetet utgjordes av själva bokföringsgranskningen, innefattande kontroll över, att förskottsredovisningarna voro riktiga och rätt överförda till kassaböckerna, att dessa senares siffror vore rätt överförda till kassarapporten samt att samtliga balanser från föregående redovisningar vore riktiga. För underlättande av kontrollen upprättades samtidigt en förskottsliiggare för respektive förskottstagare. Nu senast omtalade kontroll m. m. hade erfordrat 2 kvinnliga biträden.

Nästa behandling av det primära bokföringsmaterialet utgjordes av en kontroll över, att verifikationerna vore formellt riktiga, det vill säga kvitterade, attesterade i sådana fall där attest erfordrades, samt försedda med för statistiken nödiga uppgifterna och titelrubriker samt slutligen att desamma vore till belopp och titel rätt överförda till kassaböckerna. Detta arbete utfördes i samband med kollationering av de verifikationsutdrag, som verkställts för att tjäna som underlag för statistiken. Denna grupp av arbeten erfordrade 6 kvinnliga biträden, varav 4 kunde anses sysselsatta med statistikutdragen.

Ett viktigt led i arbetet vore upprättandet av en avräkningsliiggare enligt kortsystem, i vilken varje avräkningsemottagare hade sitt kort. Härför erfordrades 1 kvinnligt biträde.

Kassarapporternas siffror infördes nu dels i de månatliga sammandragsliiggarna, dels ock i de s. k. personboksluten (eller räkenskapssammandrag ordnade efter varje

redogörare), varefter liggarna för erhållande av möjligast effektiva kontroll kollarationerades mot personboksluten. Därefter infördes sammandragsliggarnas slutsummor i kassaliggaren, den väsentligaste delen av domänstyrelsens huvudbok. Till detta arbete erfordrades 2 kvinnliga biträden, varav dock det ena ej bleve fullt sysselsatt därmed.

Från och med 1918 års början förde de sakkunniga även en förrådsliggare, visande domänförvaltningens tillgångar av virke av olika slag. Densammas förande vore maktpåliggande och krävde viss sakkunskap, vadan skogligt bildat manligt biträde därför erfordrades. Dennes tid komme emellertid icke helt att tagas i anspråk härför.

Utom de egentliga räkenskapernas förande måste varje modern bokföring vara förenad med en ingående revision. De sakkunniga hade också redan från början funnit det riktigast att på det intimaste förena en formell revision med bokföringsarbetet och det primära statistikmaterialets excerperande ur räkenskaperna.

För närvarande utfördes den mest arbetskrävande delen av revisionen å de sakkunnigas räkenskapskontor. Då fel upptäcktes av den art, att de borde påtalas av domänstyrelsens revisorer, gjordes anmälan därom till dessa, medan alla mindre anmärkningar direkt från kontoret framställdes till räkenskapsförarna. Naturligtvis hade revisorerna ock tillfälle att, i den mån deras tid och övriga omständigheter kunde medgiva, självständigt genomgå räkenskaperna.

Inom domänstyrelsen vore för närvarande anställda tre revisorer, två å ordinarie och en å extra stat. Den ene ordinarie revisorns tid upptoges delvis av kassörsarbeten ävensom av vård och registrering av styrelsens värdehandlingar, medan den andre väsentligen sysselsattes med allmänna revisionsarbeten och den å extra stat anställde tillkommit från den 1 september 1917 för granskning av skogspersonalens reseräkningar.

De sakkunnigas omorganisationsförslag är av följande lydelse:

»Vid det sammanförande av de sakkunnigas räkenskapskontor med den nuvarande kameralbyrån i domänstyrelsen, som måste ske i samband med styrelsens definitiva omhändertagande av den nyorganiserade bokföringen, bliva naturligen ytterligare vissa förenklingar möjliga och vissa nu oundgängliga dubbelarbeten kunna undvikas.

De sakkunniga vilja därför i ett sammanhang framlägga förslag till den nya kameralbyrån — — —.

Byråns ledare blir liksom nu en *byråchef*, vilken i allt väsentligt har samma uppgift som för närvarande. Enligt gällande stat utgår dennes avlöning med 8,100 kronor.

Kameralbyrån uppdelas i tre huvudavdelningar:

kassakontor,
bokförings- och revisionskontor,
statistikkontor.

Kassakontoret.

Ledningen av detta bör anförtros åt en första gradens tjänsteman, som blir domänstyrelsens *kassör*. Denne har dels att ansvara för styrelsens primära kassabokföring samt utföra övriga kassören nu åliggande arbeten, dels ock, att i den mån tiden sådant medgiver, tjänstgöra såsom byråns notarie. Däremot bör han

helt befrias från revisionsgöröml. Å kassakontoret erfordras jämväl ett kvalificerat kvinnligt biträde, som för kassaböckerna, utskriver anordningar och checker m. m.

Bokförings- och revisionskontoret.

Ledningen av detta bör anförtros åt en andra gradens tjänsteman med utpräglad organisatorisk läggning och med ledaregenskaper. Denne kan lämpligen benämnas *domänkamrerare*.

Direkt under honom arbeta tre första gradens tjänstemän, två skogligt bildade *revisorer* och en *bokhållare*, såsom avdelningsledare.

Genom en sådan organisation kommer revision och bokföring att förenas i ett kontor under gemensam ledning. Härigenom vinnes ett intimt samarbete mellan bägge, något som erfarenheten visat vara oundgängligen nödvändigt för erhållande av ett snabbt och tillförlitligt resultat.

Å kontorets *revisionsavdelning* skall dels utföras den revision av kassaredovisningsmaterialet, som hittills verkstälts å de sakkunnigas räkenskapskontor, dels ock den revision, som hittills utförts av domänstyrelsens revisorer.

För det omfattande granskningsarbete, som inom kontoret skall utföras, anställes ett antal kvinnliga biträden. Under hänvisning till ovan lämnade redogörelse för arbetet å de sakkunnigas räkenskapskontor må å detta ställe endast sammanfattas där lämnade uppgifter, visande att för sifferkontroll torde erfordras 3 biträden, för bokföringsgranskning och avräkningskontroll 3, för realgranskning och i samband därmed skeende verifikationsutdrag för statistiken 6 eller i allt 12 kvinnliga biträden. Utav dessa torde 5 behöva vara något högre kvalificerade och sålunda vara kvinnliga biträden av andra lönegraden.

Å *bokföringsavdelningen*, som förestås av bokhållaren, skall domänstyrelsens huvudbok upprättas. Vidare skola å avdelningen föras de centrala liggare, på vilkas material huvudboken grundas (kassaliggaren, förrådsliggaren, inventarieliggaren och fastighetsliggaren).

Dessutom skola föras liggare över boställsinnehavares skogsmedelsandelar från ecklesiastika och civila boställen samt avräkningsliggare för de övriga fonder skogar, som stå under skogsstatens förvaltning, ävensom övriga liggare, som eventuellt kunna vara erforderliga.

Alla kameralbyrån nu åliggande, i samband med upprättande och avgivande av statförslag stående arbeten utföras å detta kontor.

Till hjälp för bokhållaren anställas 1 skogligt bildat biträde jämte 3 kvinnliga biträden, varav ett av andra graden.

Statistiska kontoret.

Kameralbyråns tredje huvudavdelning skulle bliva det statistiska kontoret. Detta, som från revisions- och bokföringskontoret mottager det statistiska grundmaterialet excerperat ur verifikationerna, har att ur detta göra erforderliga sammanställningar för dels den förvaltningsberättelse domänstyrelsen har att avgiva, dels ock de speciella utredningar styrelsen kan anse nödiga för en rationell affärsdrift.

Till detta kontors ledning erfordras därför en mångsidig å såväl det skogliga som det statistiska området skolad kraft med initiativ och gott personligt omdöme om de frågor, som komma under kontorets handhavande. I överensstämmelse härmed bör ledaren vara en andra gradens tjänsteman och kan han lämpligen benämnas *domänstatistiker*.

Då de sakkunniga ännu icke vunnit full erfarenhet om, i vilken omfattning

det väldiga statistiska material, som i bokföringen hopas, bör bearbetas, skall för närvarande ej närmare ingås på arbetssätt m. m. Den hittills föreliggande erfarenheten synes emellertid giva vid handen, att å denna avdelning torde erfordras 1 manlig amanuens och 4 kvinnliga biträden, därav 1 andra gradens.

Sammanfattas den organisation, som ovan föreslagits, skulle den få följande utseende och lönerna komma att utgå med nedan angivna belopp.

	Avlöning kr.
1 byråchef	8,100
2 andra gradens tjänstemän (domänkamreraren och domänstatistikern) à 5,800	11,600
4 första gradens tjänstemän (kassören, bokhållaren och två revisorer) à 4,000	16,000
2 manliga biträden (bokhållarens och statistikerns assistenter) à 3,000	6,000
8 kvinnliga biträden av andra lönegraden à 1,600	12,800
12 kvinnliga biträden av första lönegraden à 1,200	14,400
Summa kronor	68,900.

Till denna summa torde böra läggas någon ökning för expenser, exempelvis 3,000 kr. per år. Det väsentligaste av den erforderliga kontorsutrustningen, framförallt räknemaskiner, förefinnes däremot redan inköpt genom de sakkunniga.

Enligt de sakkunnigas mening torde det vara lämpligt, att den föreslagna utökningen av kameralbyrån endast uppföres å extra stat, detta dels på det att ytterligare erfarenhet av organisationen må kunna vinnas, innan definitivt fastställande sker, dels ock därför att i samband med domänstyrelsens förestående omorganisation och det eventuella inrättandet av distriktsstyrelser omläggningar kunna bli önskvärda.

Tager man hänsyn till att genom den nu föreslagna omorganisationen mycket väsentliga fördelar vinnas för domänförvaltningen, torde ökningen i utgifter kunna betecknas som ganska blygsam.

Dessa fördelar kunna i korthet sammanfattas däri, att en verkligt central bokföring erhålles med möjlighet att månadsvis överblicka domänstyrelsens ekonomiska förvaltning,

att en effektivare räkenskapskontroll vinnes såväl med hänsyn till själva medelsförvaltningen som fastställda staters följande,

att en väsentlig del av revirförvaltarnas bokföringsarbete från dem avlyftes,

att möjlighet förefinnes att erhålla snabb och riktig statistik, som kan utan svårigheter anpassas efter sig företeende behov, och till slut

att en verklig överblick av domänernas ställning som ekonomiskt objekt i statsförvaltningen och deras räntabilitet småningom bör kunna erhållas.»

Över detta förslag har domänstyrelsen avgivit utlåtande den 31 oktober 1918 och därvid överlämnat ett memorial av två av styrelsens revisorer samt för egen del yttrat sig sålunda:

»Vad först vidkommer *kassakontoret* så instämmer styrelsen i förslaget, att ledningen därav må anförtros åt en första gradens tjänsteman, vilken skulle ansvara för styrelsens primära kassabokföring samt utföra kassörens övriga åligganden. Enligt de sakkunnigas förslag skulle denne tjänsteman, i den mån tiden sådant med-

gåve, tjänstgöra såsom byråns notarie, vilken del av förslaget domänstyrelsen dock icke anser sig kunna biträda. Det arbete och det ansvar, som komma att åligga byråns chef, äro så stora, att denne icke synes kunna undvara en notarie till sin uteslutande disposition. Den tid, som kan bli över för kassören, sedan denne fullgjort sina åligganden såsom kassör, torde icke vara tillräcklig för fullgörande av en byrånotaries åligganden, och detta så mycket mera som kassörens arbete torde komma att växa i den mån som domänstyrelsens organisation som affärsdrivande verk kommer att vidare utvecklas. Kassörens övriga arbetstid anser styrelsen, likasom hittills, böra ägnas åt revisionsgöromål, och för att kassörens arbetskraft skall kunna fullt och på bästa sätt utnyttjas anser styrelsen, att hos denne bör anställas 1 kvinnligt biträde i andra lönegraden. En inskränkning i den åt den sakliga revisionen anslagna arbetskraften anser styrelsen för sin del icke tillräddig. Såsom två av styrelsens revisorer i närslutet memorial framhållit, är den sakliga revisionen av stor betydelse. Förutom det att den ställer till rätta begångna felaktigheter, vilka, om de ej i tid rättades, kunde medföra svåra olägenheter, återför den även till det allmänna avsevärda belopp. Av i förenämnda memorial framlagda siffror framgår sålunda, att under sist förflutna 10-års period, 1908—1917, genom de två revisorernas arbete influtit 177,957 kronor, det vill säga årligen i avrundat medeltal 17,800 kronor. I och med senare årens fortgående ökning såväl av skogsstatstjänstemännens antal som av de av dem omhänderhavda medlens belopp ökas även revisorernas arbete och ansvar. Vikten av revisorernas arbete har även uppskattats och efter hand som detta vuxit hava medel anvisats för ökade arbetskrafter. Sålunda anställdes från och med år 1909 en andre revisor å ordinarie stat samt från september 1917 å extra stat en tredje revisor, vilken från ingången av år 1919 uppförts å ordinarie stat. Från sistnämnda tidpunkt finnas sålunda hos styrelsen tre revisorer å ordinarie stat, av vilka dock en jämväl tjänstgör som kassör. Att nu åter inskränka revisorernas antal synes styrelsen mindre välbetänkt.

Styrelsen biträder förslaget om inrättande av ett *bokförings- och revisionskontor*, vilket skulle stå under ledning av en andra gradens tjänsteman, benämnd domänkamrerare, och vill styrelsen härvid endast framhålla, att domänkamreraren synes böra vara så kvalificerad, att han kan förbereda och även, där så erfordras, själv föredraga revisions- och anmärkningsmålen. Mot organisationen av detta kontor har styrelsen i övrigt intet att erinra.

De sakkunnigas förslag om anordnande av ett *statistikkontor* samt detsammas organisation biträder domänstyrelsen. Styrelsen vill härvid endast framhålla, att den för detta kontor föreslagne amanuensen synes vid behov under förekommande ledigheter kunna tjänstgöra även å byråns andra avdelningar.

Såsom ovan framhållits anser styrelsen, att byråchefen till sin uteslutande disposition bör ha en notarie, och för att dennes arbetskraft skall kunna fullt utnyttjas, böra hos honom anställas 2 kvinnliga biträden, därav 1 i andra och 1 i första lönegraden för förande av expeditiionslistor, i diariet kontrollera in- och utgående mål, kollationeringar med flera arbeten.

Med hänvisning till vad sålunda anförts får domänstyrelsen härmed framlägga förslag till ny stat för kameralbyrån, att tillämpas från den tidpunkt, då skogs-bokföringskommitténs¹⁾ räkenskapskontor överflyttas på byrån:

¹⁾ Härmed avses domänbokföringssakkunniga.

1 byråchef	kronor	8,100
2 andra gradens tjänstemän à 5,800	»	11,600
5 första gradens tjänstemän à 4,000	»	20,000
2 amanuenser à 3,000	»	6,000
9 kvinnliga biträden av andra lönegraden à 1,600	»	14,400
» » » första » » 1,200	»	15,600
Summa kronor		75,700.

Det arbete, som skulle komma att utföras av den sålunda organiserade kameralbyrån, motsvaras i huvudsak av vad som nu utföres av:

nuvarande kameralbyrån: avlöningsstat	kronor	37,340
1 notarie (statistiker) à 4,000	kronor	4,000
2 kvinnliga biträden à 1,200	»	2,400
	»	6,400
		43,740

personal å skogsbokföringskommitténs räkenskapskontor:

1 kontorschef	kronor	7,000
1 jägmästare (sekreterare)	»	7,000
1 extra kronojägare à 230 kronor i månaden	»	2,760
5 kvinnliga biträden à 200 kronor i månaden	»	12,000
2 » » » 185 » » »	»	4,440
19 » » » 170 » » »	»	38,760
1 » » » 150 » » »	»	1,800
	»	73,760
Summa kronor		117,500.

Domänstyrelsen får sålunda, med instämmande uti de sakkunnigas förslag att skogsbokföringskommitténs räkenskapskontor från och med år 1920 måtte överflyttas till domänstyrelsens kameralbyrå, hemställa, att det belopp, som uti av styrelsen den 19 september 1918 till Eders Kungl. Maj:t avgivna statförslaget till driftkostnader för statens domäner år 1920 begäres till domänstyrelsen, måtte höjas med 75,700 — 43,740 = 31,960 eller från 216,400 kronor till 248,360 kronor.»

Enligt vad jag inhämtat från domänstyrelsen har den av styrelsen uppgivna avlöningssumman för den nuvarande kameralbyrån bildats av följande poster:

1 byråchef.....	kronor	8,100
4 första gradens tjänstemän à 4,000 kronor	»	16,000
2 amanuenser à 3,000 kronor	»	6,000
1 kvinnligt biträde av andra graden	»	1,600
2 kvinnliga biträden av första graden à 1,200 kronor..	»	2,400
3 » » » à 1,080 kronor	»	3,240
Summa kronor		37,340.

Avlöningarna till de bägge amanuenserna samt de tre kvinnliga biträdena med 1,080 kronors avlöning utgå från den ordinarie statens anslagspost till amanuenser och biträden m. m.

Den nya personal, som enligt domänstyrelsens förslag skulle anställas, skulle få följande sammansättning:

2 andra gradens tjänstemän (domänkamreraren och domänstatistikern) à 5,800 kr.	kronor	11,600
8 kvinnliga biträden av andra graden à 1,600 kronor ...	»	12,800
6 » » » första » » 1,200 » ...	»	7,200
vartill skulle komma arvodesförhöjning à 120 kronor		
till 3 extra kvinnliga biträden av första graden.....	»	360
Summa kronor		31,960.

Jag har vidare inhämtat från domänstyrelsen, att styrelsen icke har något att invända mot att den erforderliga anslagsökningen tillsvidare uppföres å extra stat, samt att då anledning numera syntes vara att antaga, att prisstegringen så småningom skulle stanna och att under år 1920 kanske till och med prissänkning skulle inträda, någon ökning av det i styrelsens driftkostnadsförslag till 41,000 kronor upptagna expensanslaget icke ansetts erforderlig till följd av denna utvidgning av kameralbyrån.

I domänstyrelsens ordinarie avlöningsstat har, då den föreslagna ökningen av kameralbyråns arbetskrafter ansetts böra tillsvidare ske å extra stat, icke från styrelsens sida ifrågasatts någon förändring. Emellertid böra de i staten upptagna kvinnliga biträdenas avlöningar ändras i enlighet med vad Kungl. Maj:t förut i dag på föredragning av chefen för finansdepartementet beslutat föreslå riksdagen, medförande för varje dylikt biträde en höjning i begynnelseavlöningen med 400 kronor. För de å domänstyrelsens stat upptagna 16 biträdena blir sammanlagda ökningen 6,400 kronor. Därjämte bör med hänsyn till förut omförmälda uttalande om ökning i de extra kvinnliga biträdenas avlöningsförmåner statens post till arvode åt amanuenser och biträden m. m. ökas. Jag har inhämtat, att domänstyrelsen för år 1919 anställt med avlöning från denna post dels 10 dylika biträden med 1,200 kronors årsarvode och dels 11 sådana biträden med 1,080 kronors årsarvode. För höjning av dessa arvoden till 1,550 kronor — motsvarande den nu föreslagna avlöningen i lägsta biträdesgraden med 50 kronors avdrag, motsvarande eget pensionsbidrag — kräves, att denna post ökas med 8,670 kronor eller från 56,300 kronor till 64,970 kronor, som synas kunna avjämnas till 65,000 kronor. Genom dessa nu tillstyrkta förändringar samt genom den av 1918 års lagtima riksdag beslutade ökningen med 1,200 kronor i vaktmästarnas avlöning

*Departements-
chefen.*

kommer statens slutsumma att höjas från 216,400 kronor med inalles 16,300 kronor till 232,700 kronor.

De av domänstyrelsen föreslagna ökningarna i posterna till ålderstillägg (med 1,000 kronor), till postbefordringsavgifter (med 40,000 kronor), till expenser (med 16,000 kronor) och till rese- och traktementsersättning (med 2,000 kronor) synas mig vara tillfyllest motiverade, och jag tillstyrker därför desamma.

Att domänstyrelsen, så snart sådant lämpligen låter sig göra, från domänbokföringssakkunniga övertager den genom de sakkunnigas räkenskapskontor hittills försöksvis bedrivna kassabokföringen med vad därmed sammanhänger, finner jag vara önskvärt. Då de sakkunniga nu själva funnit denna del av deras arbete vara så utredd och i praktiken prövad, att de icke ansett sig längre behöva sysselsätta sig därmed och ägna tid åt räkenskapskontorets skötsel, samt domänstyrelsen icke för sin del haft någon invändning mot förslaget att från och med år 1920 helt och hållet övertaga kassabokföringen, biträder jag gärna detta förslag.

Den av de sakkunniga för berörda ändamål föreslagna organisationen har av domänstyrelsen i huvudsak tillstyrkts. Även jag finner den välbetänkt samt ägnad att giva skälig trygghet för reda och noggrannhet både i kassarörelsen, bokföringen och kontrollen, varjämte kravet å förbättrad statistik vederbörligen uppmärksammas. Endast i några detaljer har domänstyrelsen riktat erinringar mot de sakkunnigas förslag. Domänstyrelsen har sålunda ansett det icke kunna antagas, att kassören skulle få tillräcklig tid att tjänstgöra såsom byråns notarie och att det därför bleve nödvändigt att anställa ytterligare en första gradens tjänsteman för notariegöromålen. Däremot borde kassören i den mån han medhunnit fortfarande som hittills deltaga i revisionsarbetet, och har styrelsen med styrka framhållit angelägenheten av att de för den sakliga revisionen nu anställda arbetskrafterna, vilka visat sig oundgängligen behöfliga och nyligen ökats till det nuvarande antalet, icke måtte ånyo reduceras. I likhet med domänstyrelsen anser jag det sakliga revisionsarbetet synnerligen viktigt och vill framhålla, att härtill krävas betydande fackinsikter. Jag finner därför goda skäl föreligga för att revisionsarbete må liksom hittills åligga kassören, i den mån han medhinner sådant. Vid dylikt förhållande kan icke fullgörandet jämväl av notariegöromål krävas av honom. Domänstyrelsen har ansett dessa göromål vara av den omfattning, att en särskild tjänsteman härtill erfordras. Jag ansluter mig till denna uppfattning och anser denna anordning vara till fullo motiverad av kameralbyråns stora och i stark utveckling stadda

verksamhetsområde samt den avsevärda mängden av därifrån utgående expeditioner. Däremot synes det mig icke ådagalagt, att denne notarie behöver till sin hjälp icke mindre än två kvinnliga biträden, utan torde det åtminstone i avvaktan på ytterligare erfarenhet vara tillräckligt, ifall allenast ett dylikt biträde av första graden anställes hos honom.

Den erforderliga tillökningen i kameralbyråns arbetskrafter bör tillsvidare uppföras å extra stat. Vid detta förhållande böra arvoden bestämmas så mycket lägre än jämförliga ordinarie befattningshavares avlöning, som motsvarar dessas pensionsavdrag. Däremot böra de kvinnliga biträdenas arvoden höjas utöver de av styrelsen föreslagna på grund av den allmänna höjningen i dylika biträdens avlöning. Den av mig nu tillstyrkta extra personalen för utvidgning av kameralbyråns arbetskrafter skulle alltså utgöras av:

2	andra gradens tjänstemän (domänkamreraren och domänstatistikern)	å 5,600 kronor	kronor	11,200
7	kvinnliga biträden av andra graden	å 1,950 kronor	..	»	13,650
6	»	»	» första	»	1,550
			»	»	...
					» 9,300
Summa kronor					34,150.

Något särskilt belopp för arvodesförhöjning åt de tre nuvarande kvinnliga biträdena med 1,080 kronors arvode behöver icke här beräknas, när dylik arvodesförhöjning beredes dem genom den höjning av ordinarie statens anslagspost till amanuenser och biträden m. m., som jag förut tillstyrkt.

Därjämte bör i avvidan på blivande proposition angående dels tillfällig lönerereglering för vissa ordinarie befattningshavare i domänstyrelsen och dels förstärkning av de till avlönande av vissa extra befattningshavare hos denna styrelse samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel nu beräknas för dessa ändamål särskilda belopp, som synas kunna upptagas till resp. 17,700 kronor och 9,500 kronor.

Till de bägge sistnämnda ändamålen böra medel utgå även för innevarande år, vilket torde komma att iakttagas vid den nyss omförmälda särskilda proposition, som skall avlätas i ämnet.

II. Kostnader för statens skogsdomäner.

Skogsstatens
ordinarie
personal.

I fråga om anslagsposten till skogsstatens ordinarie personal, nu upptagen till 2,290,000 kronor i enlighet med den vid 1918 års lagtima riksdag godkända avlöningsstaten för denna personal, har domänstyrelsen i förut omförmälda skrivelse den 19 september 1918 framställt förslag om förändrad reglering av vissa revir och överjägmästardistrikt, ledande till nybildande av 15 revir och 2 distrikt. Beträffande motiven till detta förslag har styrelsen till en början hänvisat till sitt den 25 april 1917 avgivna, tryckta utlåtande »angående delar av den norrländska skogsvårdskommitténs betänkande den 16 mars 1912 och i anledning av de skogssakkunnigas för södra Sverige betänkande den 27 december 1915». Jag anser mig därför böra först i korthet redogöra för vad i nämnda betänkanden och utlåtande härom förekommit.

Den norrländska skogsvårdskommittén hade med hänvisning till sitt förslag om att handhavandet av den enskilda skogslagstiftningen skulle avlyftas från revirförvaltningarna och överlämnas åt särskilda skogstjänstemän icke ansett nödigt att hemställa om någon delning av de revir, som förefunnos vid betänkandets avgivande år 1912. En sådan särskild tjänstemannakår har sedermera enligt beslut vid 1915 års riksdag inrättats för de enskilda skogarna under dimensionslagen i Västerbottens och Norrbottens läns kustland, varemot handhavandet av den s. k. lappmarkslagen ansetts böra fortsarande åligga revirförvaltarna. Antalet revir i de norra delarna av riket har väsentligt ökats genom beslut såväl av 1915 års riksdag som senare.

De skogssakkunniga för södra Sverige föreslogo:

att de allmänna skogarna skulle fördelas på kronoparksrevir och ecklesiastika m. fl. skogars revir på det sätt, att till den förra gruppen fördes kronoparker, kronoflygsandsfält, skogar till kronodomäner och civila boställen, statens till bergshanteringens understöd anslagna skogar samt diverse övriga staten tillhöriga skogar och att till den andra gruppen fördes ecklesiastika skogar, häradsallmänningar samt allmänna inrättningars hemman och städer tillhöriga skogar;

att den genomsnittliga arealen för reviren måtte bestämmas till omkring 12,500 hektar, dock att revir, där staten bedreve sågverksrörelse, gjordes oberoende av denna areal;

att, förutom de 4 skolreviren, 37 kronoparksrevir måtte inrättas inom de fem södra överjägmästardistrikten; samt

att dessutom 28 ecklesiastika m. fl. revir måtte inrättas därstädes.

I avseende å den högre lokala förvaltningen förordade såväl norrländska skogsvårdskommittén som de skogssakkunniga för södra Sverige inrättandet av distriktsstyrelser i stället för överjägmästarebefattningarna.

I sitt återopade utlåtande den 25 april 1917 har domänstyrelsen i fråga om förslagen beträffande revirreglering m. m. anfört bland annat följande:

»Styrelsen får för sin del vitsorda den alltjämt stegrade arbetsbörda, som under de sista decennierna till följd av markinköp, överförande av allmänna skogar från skogsstatens kontroll till skogsstatens omedelbara vård och förvaltning, höjd intensitet i skogsbruket m. m. kommit att vila på jägmästarna. Med hänsyn till dessa förhållanden har styrelsen tid efter annan avgivit förslag till revirregleringar, som avsett dels regleringar olika revir emellan, dels ökning av revirens antal. I avvaktan på statsmakternas beslut om revirreglering har styrelsen dessutom, när till följd av markinköp eller av andra skäl arbetet inom visst revir hastigt ökats, föreslagit åtgärder för förordnande av biträdande jägmästare och revirassistenter. Vid dessa regleringsförslags uppgörande har givetvis hänsyn måst tagas till landet i sin helhet. I Norrland, där redan från början de reviren tillmätta skogsarealerna varit oerhört mycket större än i södra landet, har skogsskötseln under senare tider företett en relativt taget ojämförligt mycket starkare stegring i intensitet än söderut. På grund härav har behovet av revirregleringar alltjämt varit mest trängande i Norrland.

Trots detta har emellertid de självständiga förvaltningsområdenas antal i de fem södra distrikten sedan år 1909 ökats med 19 procent, vartill kommer att revirassistenter förordnats till ett alltjämt ökat antal. — — —.

Styrelsen får alltså framhålla, att omständigheter förelegat, som ej gjort det möjligt att fullt hålla jämna steg med den snabba utvecklingen, och att styrelsen, som vid sina regleringsförslag haft att aktgiva på landet i dess helhet, ingalunda lämnat de södra landsdelarnas intressen å sido. Den utredning i dessa avseenden, som av de sakkunniga förebragts, vill styrelsen emellertid beakta och med stöd av densamma alltjämt verka för en fortsatt uppdelning av reviren i södra landet, i den mån detta utan åsidosättande av de norrländska revirens ytterligare och större behov av reglering låter sig göra.

— — —.

Med avseende på de sakkunnigas motivering för den av dem föreslagna uppdelningen av de allmänna skogarna på s. k. kronoparks- och ecklesiastikrevir, får styrelsen framställa vissa erinringar.

De sakkunnigas uttalande, att den sämre vård, som i jämförelse med de egentliga statsskogarna skulle ägnats övriga allmänna skogar, till övervägande del berodde därpå, att jägmästarna såsom statstjänare arbetade med större intresse med de förra skogarna, kan styrelsen icke biträda. Där en dylik skillnad i hushållningen kan påvisas, beror den på andra orsaker, som de sakkunniga mera ställt i bakgrunden, och därvid i första hand på att gällande författningar angående skogsmarkens och virkesavkastningens disposition hindrat hushållningen å de smärre skogarna — domänskogar, boställsskogar m. fl. — att nå samma utveckling som å kronoparkerna.

Dessutom är att bemärka, att, då en intensiv skogsvård håller på att arbeta sig fram inom ett förvaltningsområde, den i första hand i regel kommer att tilläm-

pas på de större skogarna. Såväl med hänsyn till förvaltnings- och administrationskostnader som till försäljningsverksamhet äga de större skogarna oftast bättre förutsättningar för en intensiv drift än de smärre, varjämte tillgången på vana skogsarbetare i regel är bättre på de större skogarna. Den omständigheten, att en mindre utvecklad skogsskötsel kunnat konstateras å de smärre skogarna, är alltså även att tillskriva det *utvecklingsstadium*, vari skogsskötseln ännu mångenstädes befinner sig. Styrelsen är övertygad därom, att allt efter som förutsättningarna för en intensiv skogsvård till följd av stegrade virkespriser, ökad tillgång på arbetskraft m. m. vidgas, denna kommer att kunna utövas å *alla* skogar, oavsett om de till följd av sin mindre storlek och andra omständigheter förut ägt mindre betingelser därför.

En fullt rättvis fördelning av kostnaderna för förvaltning, tillsyn och kontroll för de olika kategorierna av allmänna skogar är synnerligen eftersträfvansvärd och skulle bland annat ställa det ekonomiska resultatet av kronoparkernas förvaltning i en helt annan dager än nu.

Vid ett genomförande av de sakkunnigas förslag till inrättande av kronoparks- och ecklesiastika revir skulle denna fråga endast lösas partiellt, och det kunde befaras, att den tillsvidare låstes fast utan att ernå en fullt tillfredsställande lösning. Enligt de sakkunnigas förslag komme statsverket bland annat att ensamt få vidkännas kostnaderna för den lokala mellaninstansen, och för de olika kategorierna av skogar inom ecklesiastikreviren skulle fortfarande yppa sig svårigheter vid fördelningen av ovannämnda kostnader. Kan dessutom de sakkunnigas förslag icke genomföras för hela landet utan endast lokalt, kommer denna fråga att än mera invecklas.

De sakkunniga ha själva velat bemöta den invändning, som ligger nära till hands att göra emot ett inrättande av särskilda kronoparks- och ecklesiastikrevir, nämligen att reviren på detta sätt skulle tänjas ut över alltför stora vidder, varmed skulle följa ökade kostnader för förvaltning, resor m. m. De kommo därvid till den slutsatsen, att denna verkan icke skulle vara av större betydelse.

De sakkunniga synas emellertid härvid icke ha beaktat, att med en stegrad intensitet i hushållningen följer för jägmästaren en tvingande nödvändighet att årligen till varje skog företaga ett allt större antal resor för tillsyn av de arbeten av olika art, som året runt pågå. Den tid, som måste ägnas åt själva resorna, växer därför alltjämt. Det är av denna orsak av vikt att hålla revirens omkrets nere, och har denna synpunkt för styrelsen varit en av de ledande, när styrelsen avgivit förslag om revirregleringar. Begränsas icke revirens omfattning, såvitt möjligt är, kommer proportionen mellan den tid, som måste anslås till resor, och den tid, som kan ägnas åt arbete i skogen, att förryckas. Enligt styrelsens åsikt måste för ett organisationsförslag, som icke tager vederbörlig hänsyn till denna omständighet, finnas mera vägande skäl, än de sakkunniga förebragt.

Ett försök till uppdelning av skogarna å revir efter de grunder, som de sakkunniga föreslagit, giver vid handen, att dessa revir till sin omkrets i många fall skulle bli större än nu och i vissa fall oformligt stora. Härmed följer en ytterligare tidsförlust för resor, men därjämte även en fördyring av kostnaderna för resor och biljetter.

Då de skogar, som enligt de sakkunnigas förslag skulle hänföras till skilda revir, ofta omedelbart angränsa varandra, följer härmed i hög grad stegrade för-

valtningsomkostnader. Särskilt gäller detta de smärre skogarna, helst då skilda slag av sådana skogar ligga intill varandra, mer eller mindre avlägset från kommunikationer. I det fall t. ex. att en mindre kronopark och en ecklesiastik skog ligga invid eller i närheten av varandra, uppstår en misshushållning med tillgängliga arbetskrafter, om t. ex. vederbörande jägmästare eller kronojägare, som kanske blott har en halv dags förrättning å endera av skogarna att utföra, resten av dagen i avvaktan på tåglägenhet eller dylikt nödgas gå sysslolös.

Styrelsen vill härmed framhålla, att en uppdelning av de allmänna skogarna på kronoparks- och ecklesiastikrevir drager ökade kostnader för förvaltning, resor m. m. i avsevärt högre grad, än de sakkunniga ha velat erkänna, och att denna tunga framför allt drabbar de smärre skogarna, där strävandena dock böra gå ut på att så vitt möjligt begränsa dessa omkostnader, om den av de sakkunniga för dessa skogars vidkommande särskilt framhållna mindre intensiva vården skall rationellt kunna avhjälpas.

De sakkunniga ha påvisat, att vid en enligt deras förslag genomförd revirreglering de med statsmedel avlönade revirförvaltarnas antal trots revirens reduktion med avseende på skogarnas areal skulle avsevärt minskas. Styrelsen, som vid detta utlåtandes avgivande sin ämbetsbefattning likmätigt finner sig böra taga hänsyn till vad som befrämjar samtliga allmänna skogars förvaltning, anser sig icke kunna tillmäta denna omständighet större vikt.

När den arrondering av skogarna, varpå styrelsen för sin del sedan många år arbetat genom förslag dels om inköp av skogar och dels om försäljning av mindre kronoegendomar, och varför uttalanden till förmån för de ecklesiastiska skogarna gjorts från olika håll, en gång genomförts, torde de ovan framhållna skälen emot en uppdelning av skogarna enligt de sakkunnigas förslag förfalla; men då denna arrondering först inom en mera avlägsen framtid torde kunna bli en verklighet, anser styrelsen ett frångående av nu gällande principer vid revirregleringar icke kunna förordas.

Ett försök till uppdelning av skogarna i Norrland enligt de grunder, som de sakkunniga föreslagit för södra och mellersta Sverige, visar, att för huvudparten av denna landsdel ecklesiastikreviren skulle erhålla en oerhörd omfattning, vadan en dylik reform därstädes skulle stöta på ännu större svårigheter än i södra och mellersta delarna av landet.

Ehuru vissa av de sakkunniga framhållna skäl kunna tala för skogarnas uppdelning på särskilda revir alltefter deras egenart, såsom ävägabringandet av en enklare expedition och en för arbetet måhända gynnsam specialisering, och ehuru väl de sakkunnigas förslag i vissa fall utan större olägenhet skulle kunna realiserars, får styrelsen i anledning av vad styrelsen här ovan anført hemställa,

att de sakkunnigas förslag om en uppdelning av de allmänna skogarna på kronoparks- och ecklesiastiska revir icke nu måtte föranleda till någon Eders Kungl. Maj:ts åtgärd, utan att en indelning efter territoriell grund fortfarande måtte bestå, då under nuvarande förhållanden härmed ernås en ojämförligt lämpligare organisation och en förvaltning, som befrämjar ett bättre ekonomiskt resultat vid skötseln i sin helhet av de allmänna skogarna.

Med en föreslagen medelareal av 12,500 hektar per revir och 4,000 hektar per skolrevir ha de sakkunniga beräknat, att i de fem södra distrikten skulle erfordras: 65 vanliga revir (varav 37 kronoparks- och 28 ecklesiastikrevir) samt 4 skolrevir.

Även under förutsättning av att 12,500 hektar vore en lämplig genomsnittlig areal, anser sig styrelsen böra framställa vissa erinringar mot denna de sakkunnigas beräkning.

Styrelsen får nämligen framhålla, att en avsevärd del av de allmänna skogarna tillhöra kategorier, som antingen med all säkerhet icke på länge, om ens någonsin, torde komma att ställas under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning, eller ock, ehuru de redan intaga denna ställning, ur förvaltningssynpunkt icke äro jämförbara med de övriga allmänna skogarna.

De kategorier, som sålunda åsyftas, äro häradsallmänningar under antingen skogsstatens eller ock delägarnas vård och förvaltning samt allmänna inrättningsars och städers skogar under skogsstatens tillsyn och kontroll.

Med förvaltningen förenade göromål vid de häradsallmänningar, som stå under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning, omhänderhavas delvis — särskilt i fråga om försäljning och räkenskaper — av allmänningssstyrelser, varför de icke ställa samma fordran på arbete från jägmästarens sida som andra slag av skogar, som stå under hans förvaltning. Och vad beträffar häradsallmänningar, som stå under delägarnas egen vård och förvaltning, ävensom allmänna inrättningsars och städers skogar må framhållas, att tillsynen och kontrollen över dessa förorsakar revirförvaltningen ett relativt taget mycket ringa arbete.

En revirreglering bör givetvis taga hänsyn till det mindre arbete, som dessa skogar förorsaka revirförvaltningen, allrahelst de utgöra en avsevärd del av de allmänna skogarna inom de fem södra distrikten.

De arealsiffror för olika slag av skogar, som meddelats i tab. 17 av de sakkunnigas betänkande, giva sålunda vid handen, att arealen i procent av samtliga allmänna skogar utgör av:

häradsallmänningar:			
under skogsstatens vård och förvaltning	7.5 %	
» delägarnas » » »	4.3 %	11.8 %
allmänna inrättningsars skogar		5.4 %
städers skogar		2.5 %
Summa			19.7 %.

Av de skogar, som skulle hänföras till ecklesiastikreviren, falla ej mindre än 46.4 procent på häradsallmänningar, allmänna inrättningsars och städers skogar.

Bland de i nyss berörda tabell upptagna allmänna inrättningsars skogar under skogsstatens kontroll äro uppförda en del, för vilka särskilda skogsförvaltare äro tillsatta, vilka skogar därigenom förorsaka skogsstaten ett jämförelsevis mycket ringa arbete, såsom t. ex. Kungl. och Hvitfeldtska stipendieinrättningens skogar i Bohus län och Uppsala akademis skogar i Västmanlands och Uppsala län. Det betydande antalet och arealen av dessa skogar bidraga till, att de revir, inom vilka de äro belägna, skenbart te sig oproportionerligt omfattande såväl beträffande antal som areal av de allmänna skogarna.

Då styrelsen upprättat bifogade karta med glasöverlägg för bedömande av, huru en uppdelning av skogarna på kronoparks- och ecklesiastikrevir med en antagen medelareal av 12,500 hektar per revir praktiskt skulle gestalta sig, har styrelsen med hänsyn till det ovan anförda ansett, att arealen av häradsallmänningar, allmänna inrättningsars och städers skogar för vinnande av största möjliga likvärdighet olika revir emellan borde reduceras sålunda:

- Värde 1.0 åsättes alla skogar, som skulle hänföras till kronoparksrevir, samt ecklesiastika skogar, vare sig de stå under skogsstatens vård och förvaltning eller under dess tillsyn och kontroll;
- » 0.75 » häradsallmänningar under skogsstatens vård och förvaltning;
- » 0.2 » häradsallmänningar under delägarnas vård och förvaltning samt allmänna inrättningars och städers skogar, som äro mindre än 1,000 hektar;
- » 0.1 » samma skogar, då de äro större än 1,000 hektar.

Vid en reduktion av arealerna i enlighet med dessa grunder och under antagande av 12,500 hektars *effektiv* medelareal per revir minskas det av de sakkunniga föreslagna antalet revir med 6, varvid minskningen givetvis faller på ecklesiastikreviren, dit de skogar, vilkas areal borde reduceras, huvudsakligen skulle föras. Under denna förutsättning skulle alltså erfordras: 59 vanliga revir och 4 skolrevir eller ett antal av 13 nya revir i de fem södra distrikten.

Med bibehållande av det av de sakkunniga föreslagna antalet av 65 vanliga revir erhålles en effektiv medelareal av cirka 11,350 hektar. För nu befintliga 46 vanliga revir blir medelarealen under samma förutsättningar cirka 16,000 hektar.

Styrelsen får emellertid framhålla, att frågan om en revirreglering icke löses så summariskt, som man av de sakkunnigas förslag kunde antaga eller genom att blott och bart fixera en viss medelareal. Skiftande skogsbiologiska förhållanden, växlande avsättningsmöjligheter, skogarnas antal och kamerala natur m. m. samverka därtill, att de gränser, inom vilka ett revirs storlek bör hålla sig, äro mycket vida, varför betydande jämkningar av arealsiffran för åstadkommande av likvärdighet olika revir emellan måste ske. Detta avspeglas i arealsiffrorna för de nuvarande reviren i de fem södra distrikten, där arealförhållandet mellan de minsta och största reviren är ungefär 1:4. — — —.

I fråga om sågverksrevirens storlek ha de sakkunniga uttalat, att de av dem angivna medelarealsiffrorna icke borde gälla. Det borde nämligen vid en reglering av sådana revir tillses, att den jägmästare, som hade sågverkets skötsel om hand, jämväl bleve chef för förvaltningen av alla de skogar, som huvudsakligen levererade virke till sågverket.

Styrelsen anser, att en närliggande synpunkt understundom bör beaktas vid bestämmandet av omfattningen även av andra revir än sågverksrevir. Från större skogskomplex är det ofta fallet, att virket utdrives till samma flottled, utforslas till samma konsumtionsort, försäljes genom ett fåtal större och därigenom förmånligare leveranser o. s. v. För vinnande av nödig affärsmässighet och förenkling av förvaltningen i sin helhet är då önskligt, att sådana komplex icke splittras sönder på flera revir utan om möjligt hållas ihop som en enhet under gemensam förvaltare. För förvaltningen av skogar fördelade på ett större antal skilda skiften torde det vara av vikt, att dessa icke föras samman till mindre förvaltningsenheter, än att erforderlig smidighet i hushållningen och därmed större möjlighet till en ekonomiskt fördelaktig skötsel kan åvägbringas. Nödvändigheten av att främja enhetlighet och affärsmässighet i förvaltningen talar alltså för, att revirens totalareal i många fall icke bör pressas ned under en viss gräns.

Men på samma gång, som man har att beakta detta, har man att tillse, att jägmästaren verkligen blir i stånd att förvärva sig den personliga kännedom om skogarna, som det ansvar, han bär för revirets skötsel, kräver. Förutsättningen

härför är icke endast, att förvaltningsområdet till sin storlek är lämpligt avvägt, utan även att jägmästaren under sig erhåller en fullt tillräcklig personal. Denna bör vara så sammansatt, att var man inom revirförvaltningen kommer att utföra ett efter måttet av sina kunskaper och sin förmåga lämpat arbete och att överkvalificerad arbetskraft icke användes.

För de till avsevärd del rent mekaniska expeditionsgöromålen böra väl kvalificerade biträden i regel anlitas. — — —. För enklare, ofta rent mekaniska skogsvårds- och andra arbeten bör finnas ett tillräckligt antal bevakare. De mera krävande arbetena böra givetvis verkställas av jägmästaren och — — — till en viss grad av assistenter.

Organisationen av revirförvaltningens personal bör vara så ordnad, att jägmästaren så vitt möjligt är befriad från det tyngande mekaniska arbetet och äger att disponera sina krafter åt ledningen av revirförvaltningen. Vid en så genomförd organisation torde ingen olägenhet vållas vid, att revir, där förhållandena så påfordra, hållas vid en något större storlek.

— — —.

Endast med en ingående kännedom om skogarnas beskaffenhet, belägenhet, avsättningsförhållandena m. m. samt om det arbete, som olika kategorier av skogar kräva, kan en rätt avvägd revirreglering verkställas. Den starka utveckling av skogsskötseln, som ofta helt lokalt i olika delar av landet gör sig gällande genom nyskapade förutsättningar därför, talar för, att en ökning av revirens antal bör ske efter hand, som behovet framväxer, då eljest fara uppstår, att de olika landsdelarnas intressen icke blivit lika och rätt tillgodosedda.

De sakkunniga ha vid behandlingen av frågan om revirreglering givetvis endast tagit i betraktande den del av landet, som deras uppdrag avser, eller de fem södra distrikten. Det har redan i det föregående av styrelsen framhållits, att de reviren tillmätta skogsarealerna i Norrland redan från början varit ofantligt mycket större än i södra Sverige, ävensom att skogsskötseln under senare tider företett ett jämförelsevis mycket starkare uppsving norrut än söderut.

I sitt underdåniga utlåtande den 10 november 1913 i anledning av den norrländska skogsvårdskommitténs förslag i fråga om skogslagarnas handhavande framhöll domänstyrelsen med sitt förslag om inrättande av de 16 nya revir, som tillkommit från och med den 1 januari 1916, att detta föreslagna antal måste anses vara ett minimum, och att i en nära framtid en ytterligare revirreglering vore nödig.

Sedan berörda utlåtande avgavs, har ett än större uppsving i den norrländska skogsskötseln på grund av förbättrade avsättningsförhållanden m. m. gjort sig gällande, än vad styrelsen då trodde sig kunna förutsätta. I underdånigt statförlag den 30 september 1916 har styrelsen därför gjort framställning, att Eders Kungl. Maj:t täcktes till 1917 års riksdag framlägga nådig proposition om inrättande av ytterligare 3 nya revir i Norrbotten. Därjämte har styrelsen den 30 december 1916 hemställt om nådigt bemyndigande att inom viss del av Bräcke revir i Jämtlands län få anställa en biträdande jägmästare, intill dess förslag må efter företagen utredning kunna avgivas till reglering av detta jämte vissa andra revir inom de sju norra distrikten.

Utöver denna nu närmast föreslagna ökning av de självständiga förvaltningsområdenas antal i de sju norra distrikten anser styrelsen det önskvärt, att, så vitt

detta redan nu kan bedömas, under femårsperioden 1918—1922 successive inrättas ytterligare sammanlagt 20 nya revir i Norrland och Dalarna.

Den fortgående utvecklingen torde sålunda inom nyssnämnda tidsperiods utgång med all sannolikhet påfordra, att omregleringar verkställas:

inom Nedre Norrbottens distrikt, varvid nybildas	1 revir
» Skellefteå	4 »
» Umeå	5 »
» Härnösands	5 »
» Mellersta Norrlands	3 »
» Gävle—Dala	2 »

Summa 20 revir.

Med hänsyn alltså till de krav på en alltjämt fortgående revirdelning i Norrland, som skogsskötselns starka utveckling därstädes ställer i sikte, och till vad styrelsen anført såväl i fråga om de sakkunnigas förslag för de fem södra distrikten som beträffande en del av de synpunkter, som böra tagas i övervägande vid revirregleringar i allmänhet, anser styrelsen, att med hänsyn till nu tillgänglig personal en väl avvägd revirreglering för hela landets vidkommande icke är förenlig med en ökning av revirens antal för närvarande i de fem södra distrikten till den omfattning, som de sakkunniga föreslagit.

Styrelsen anser, att för närvarande 7 nya revir böra bildas genom omreglering inom de fem södra distrikten, varav

2 inom Bergslagsdistriktet
1 » Östra »
1 » Västra »
2 » Smålands »
1 » Södra »

Summa 7 revir.

I samband med inrättandet i första hand av de nu föreslagna 7 nya reviren inom de fem södra distrikten och därefter eventuellt under perioden 1918—1922 av 20 nya revir i Norrland och Dalarna kräves en ytterligare uppdelning av överjägmästardistriktet. Då erfarenheten givit vid handen, att proportionen emellan distriktens och revirens antal lämpligen bör vara 1:9 à 10, kommer ett genomförande av nu projekterad ökning av revirens antal att medföra ett samtidigt behov av ytterligare 3 nya överjägmästardistrikt.»

Beträffande förslaget om distriktsstyrelser inrättande torde jag få erinra, att detsamma, såsom redan vid flera tillfällen framhållits, dels är i behov av ytterligare utredning och dels i allt fall på grund av personalbrist inom skogsstaten icke ännu på en tid kan tänkas komma till stånd. Med hänsyn härtill anvisade också på Kungl. Maj:ts förslag 1915 års riksdag medel för inrättande av två nya överjägmästardistrikt i övre Norrland.

I nu förevarande skrivelse den 19 september 1918 har domänstyrelsen yttrat, att sedan det åberopade utlåtandet den 25 april 1917 avgavs, kraven på skogsstatspersonalen ytterligare ökats, och i ett flertal revir kunde arbetena icke längre utföras på ett tillfredsställande sätt av den nuvarande personalen. Styrelsen har vidare anfört följande:

De revir, vilkas reglering nu vore mest trängande, vore, sedan Kungl. Maj:t och 1918 års riksdag anvisat medel till inrättande av Garpenbergs revir, följande: inom de 7 norra distrikten Piteå, Jörns, Malå, Stensele, Bjurholms, Täsjö, Junsele, Sollefteå, Anundsjö, Bräcke, Östersunds, Bispgårdens, Idre, Särna, Transtrands och Västerdalarnas revir samt inom de fem södra distrikten Västerås, Köpings, Grönbo, Karlstads, Arvika, Filipstads, Stockholms, Gripsholms, Nyköpings, Marks, Hunnebergs, Dalslands, Eksjö, Jönköpings, Aspelands, Tjusts, Kalmar och Blekinge revir. Styrelsen finge därför nu föreslå en reglering av i huvudsak nämnda revir, varvid skulle nybildas sammanlagt femton revir, därav nio i de 7 norra och sex i de 5 södra distrikten, av vilka senare ett skulle motsvara Fryksdals revirdel, som nu förestodes av en biträdande jägmästare.

Uti domänstyrelsens ovan åberopade utlåtande den 25 april 1917 hade styrelsen även framhållit behovet av uppdelning av överjägmästardistriktet samt därvid anfört, att därest de föreslagna nya reviren komme till stånd, det även erfordrades inrättande av 3 nya överjägmästardistrikt, då erfarenheten visat, att proportionen mellan distriktens och revirens antal lämpligen borde vara 1:9 å 10. Denna proportion ansåge styrelsen om möjligt icke böra överskridas, då den mycket viktiga del av överjägmästarens verksamhet, som avsåge inspektion av reviren, icke borde draga större tid än 90 å 100 dagar årligen, på det att överjägmästaren måtte hava tillräcklig tid för den även mycket viktiga del av sitt arbete, som måste vara förlagd till expeditjonsrummet. De största distriktet vore dels övre och nedre Norrbottens, som därför borde uppdelas i tre distrikt med någon jämkning av även Skellefteå distrikt, dels Gävle-Dala och Bergslags-distriktet, som ock borde uppdelas i 3 distrikt med någon jämkning av Östra och Smålands distrikt. Domänstyrelsen finge därför hemställa om nybildande av två distrikt i ungefärlig överensstämmelse med vad sålunda framhållits.

Styrelsen skulle framdeles till Kungl. Maj:t ingiva detaljerat förslag till sådan uppdelning i revir och distrikt.

Därefter har domänstyrelsen i skrivelse den 19 december 1918 i viss mån ändrat detta sitt förslag i fråga om reviren i de södra och mellersta delarna av landet. Styrelsen har därvid anfört:

Bland de revir, som skulle regleras i nämnda landsdelar, hade styrelsen angivit Västerås, Köpings och Grönbo samt Stockholms, Gripsholms och Nyköpings. Enligt det detaljerade förslag till nybildning av revir, varmed styrelsen framdeles skulle inkomma till Kungl. Maj:t, skulle regleringen av ovan namngivna revir föranleda nybildning av två revir, benämnda Sala och Södertälje revir.

Sedan styrelsen den 19 september 1918 avgivit berörda förslag, hade Kungl. Maj:t den 23 oktober 1918 anbefallt styrelsen att, efter vederbörande skogstjänstemäns hörande, avgiva utlåtande över en till trycket befördrad, av särskilda kommitterade på uppdrag av allmänningsdelägare verkställd skoglig, ekonomisk, admi-

nistrativ och rättslig utredning angående Sveriges häradsallmänningar, vari, bland annat, å sidan 145 anfördes, att kommitterade ansåge, att skogsbruket å häradsallmänningarna bäst befrämjades, om dessa erhöile egen, från statens och övriga allmänna skogar skild administration.

Häradsallmänningarnas areal vore inom:

Västerås	revir omkring	5,990 hektar,
Köpings	» »	4,618 » ,
Stockholms	» »	2,845 » ,
Gripsholms	» »	13,747 » och
Nyköpings	» »	15,313 » .

Härav framginge, att häradsallmänningarnas areal inom flertalet av de revir, vilkas omreglering skulle föranleda nybildning av Sala och Södertälje revir, vore avsevärd. Styrelsen ansåge därför, att med ifrågavarande nybildning syntes böra anstå i avbidan på det beslut, som i sinom tid kunde bliva en följd av vad allmänningssdelägarnas kommitterade anført beträffande häradsallmänningarnas administration, och att i stället tillsvidare borde anställas från och med ingången av år 1920 två biträdande jägmästare med tjänstgöring inom de områden, som skulle hänförts till respektive Sala och Södertälje revir, och som tillsvidare borde benämnas Sala och Södertälje revirdelar. Styrelsens uttalande i merberörda förslag den 19 sistlidna september angående uppdelning av Gävle-Dala och Bergslagsdistrikten i tre distrikt, med någon jämkning av Östra och Smålands distrikt, rönste intet inflytande av att tillsvidare endast ovan angivna revirdelar inrättades i stället för revir, enär kravet på inrättande av ett nytt distrikt i ifrågavarande delar av landet kvarstode oförminskat.

Under år 1919 komme endast en biträdande jägmästare, nämligen i Fryksdals revirdel i Värmlands län, att finnas anställd. Jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 20 juni 1918 angående driftkostnader för statens domäner utginge dennes arvode från och med år 1919 med 4.200 kronor för år räknat. Detta arvode understeg med 1,000 kronor lönen och tjänstgöringspenningarna, tillhoppa 5,200 kronor, för de jägmästare, som vore anställda i angränsande revir. Lön och tjänstgöringspenningar för de jägmästare, som tjänstgjorde i de revir, som angränsade de ifrågasatta Sala och Södertälje revirdelar, skulle enligt styrelsens förslag till lönestat för skogsstatens ordinarie personal under år 1920 jämväl belöpa sig till 5,200 kronor. Styrelsen ansåge därför, att de biträdande jägmästarna i Sala och Södertälje revirdelar borde under år 1920 tillerkännas ett arvode vardera av 4,200 kronor för år räknat.

Med åberopande av vad sålunda anförts hemställde domänstyrelsen, med ändring av vad styrelsen förut föreslagit, att i de fem södra distrikten måtte från och med år 1920 nybildas fyra revir i stället för sex revir; samt att genom omreglering från och med nämnda år tillsvidare av å ena sidan Västerås, Köpings och Grönbo revir samt å andra sidan Stockholms, Södertälje och Nyköpings revir måtte inrättas två revirdelar, benämnda respektive Sala och Södertälje revirdelar, varå av styrelsen finge förordnas biträdande jägmästare med arvoden för var och en av 4,200 kronor för år räknat.

Vidare har domänstyrelsen i skrivelsen den 19 september 1918 yttrat:

»För jägmästarna i västra och östra Korpilombolo revir begär styrelsen en ökning uti tjänstgöringspenningarna med 200 kronor eller till 2,800 kronor för var-

dera. Det förra av dessa revir har erhållit sitt största område från Tärendö gamla revir, där tjänstgöringspenningarna voro bestämda till 3,000 kronor, och det senare har bildats av en del av nämnda Tärendö revir och den längst bort belägna delen av Torneå revir. Det var därför ett förbiseende av styrelsen att vid den skedda revirdelningen föreslå tjänstgöringspenningarna i dessa bägge revir till endast 2,600 kronor eller i likhet med förut gällande tjänstgöringspenningar i Kalix och Torneå revir, från vilka revir förutnämnda två revir fått vissa områden. Tjänstgöringen i dessa revir bör nämligen jämföras med tjänstgöringen i Gällivare med flera revir, där tjänstgöringspenningarna utgå med 2,800 kronor.»

I sistnämnda skrivelse har domänstyrelsen framlagt den nya lönestat för skogsstatens ordinarie personal, som skulle bliva en följd av styrelsens förslag i samma skrivelse. Det bör anmärkas, att därvid såsom en konsekvens av de två nya överjägmästarbefattningarna upptagits i staten jämväl två nya överjägmästarassistenter och två nya skogstaxatorer. De 15 nya jägmästarna upptagas i statförslaget en var med 3,000 kronor lön samt med tjänstgöringspenningar, uppgående för en till 3,200 kronor, för två till 3,000 kronor, för två till 2,800 kronor, för tre till 2,600 kronor, för en till 2,400 kronor och för sex till 2,200 kronor. Förhöjningen av de bägge jägmästarnas i östra och västra Korpilombolo revir tjänstgöringspenningar har emellertid övat inverkan därhän, att de tillkommande jägmästartjänsterna med 2,800 kronors tjänstgöringspenningar ökats med två och alltså i statförslaget upptagits till ett antal av fyra, varemot i jägmästarklassen med 2,600 kronors tjänstgöringspenningar endast en ny tjänst behövt uppföras. Denna lönestats slutsumma uppgår till 2,406,600 kronor.

Till följd av styrelsens sedermera gjorda ändringsförslag om anställande av två biträdande jägmästare i stället för två nya ordinarie jägmästare och med beaktande att de biträdande jägmästarnas avlöning bör utgå från de till skogsstatens extra personal avsedda medel, kan den föreslagna statens slutsumma sänkas med två jägmästarlöner i lägsta avlöningsklassen à 5,200 kronor till 2,396,200 kronor, vilket alltså numera får anses såsom styrelsens förslag. Detta belopp är 106,200 kronor större än slutsumman av den vid 1918 års riksdag godkända staten.

Departements-
chefen.

Mot domänstyrelsens förslag om tillökning av antalet revir i landets norra delar med nio har jag ej något att erinra. Det synes mig nämligen uppenbart, vilket den nu lämnade utredningen ytterligare bestyrker, att i dessa trakter, där skogsskötseln ännu flerstädes befinner sig på ett ganska primitivt stadium, en delning av reviren är nödvändig för att den mera intensiva skogsvård skall kunna åstadkommas, vilken är i så hög grad önskvärd.

Att även i landets södra delar en viss ökning av den förvaltande skogspersonalen är av behovet påkallad, finner jag ådagalagt. I avseende å sättet för denna öknings genomförande hava olika meningar framkommit, i det att de skogssakkunniga för södra Sverige förordat en delning av de nuvarande reviren efter arbetets art, d. v. s. i kronoparksrevir och s. k. ecklesiastikrevir, under det att domänstyrelsen förordat bibehållande av den nuvarande geografiska indelningen, åtminstone intill dess i en enligt styrelsens åsikt troligen ganska avlägsen framtid skogarna hunnit i så hög grad arronderas, att de särskilda slagen av skogar i huvudsak sammanförts till större komplexer. Vid överbägande av de på denna fråga inverkande omständigheter finner jag — utan att nu vilja intaga en principiell ståndpunkt i frågan — att tiden i varje fall icke ännu är inne för en så genomgripande förändring, som de skogssakkunniga ifrågasatt. Jag finner det därför både lämpligt och nödvändigt, att den för närvarande erforderliga tillökningen av antalet förvaltningsområden även i dessa delar av landet sker genom geografisk delning av de nuvarande reviren, varvid emellertid naturligtvis bör tillses, att tillökningen icke sker på sådant sätt, som kan lägga hinder i vägen för en blivande omreglering efter andra grunder. I detta syfte har domänstyrelsen nu framlagt sitt ändringsförslag om inrättande av två extra befattningar såsom biträdande jägmästare.

Beträffande det nu ifrågavarande förslaget om inrättande av fyra nya revir i landets sydligare delar har jag från domänstyrelsen inhämtat, att styrelsen, som förklarat sig för närvarande avstå från yrkande på reglering av Marks, Hunnebergs och Dalslands revir, tänkt sig, att de fyra nya reviren skulle inrättas på följande sätt:

1:o) Genom delning av nuvarande Karlstads, Arvika och Filipstads revir skulle bildas ett nytt revir, i huvudsak motsvarande Fryksdals revirdel, som nu förvaltas av en biträdande jägmästare.

2:o) Nuvarande Eksjö och Jönköpings revir skulle uppdelas på tre revir, av vilka det nya av överjägmästaren föreslagits bära benämnan Nässjö revir.

Överjägmästaren har alternativt föreslagit, att även nuvarande Västbo revir skulle ingå i regleringen och att således av ifrågavarande tre revir skulle bildas fyra, vilka skulle benämnas Eksjö, Nässjö, Jönköpings och Värnamo revir. Detta förslag har synts domänstyrelsen beaktansvärt.

3:o) Genom delning och reglering av nuvarande Tjusts och Aspelands revir skulle bildas ett nytt, förslagsvis benämnt Vimmerby revir.

4:o) Slutligen skulle genom uppdelning av nuvarande Kalmar och Blekinge revir av södra distriktet ett revir nybildas. Som benämning härav har föreslagits Hornsö revir, under det i övrigt de nuvarande revirnamnen Kalmar och Blekinge skulle bibehållas. Båda dessa revir hava en, geografiskt sett, betydande omfattning

Angående antalet och arealen av allmänna skogar av olika slag inom nu ifrågavarande revir har meddelats följande sammanställning:

Revir:	Kronoparker och domänskogar		Civila boställen		Ecklesia- stika bo- ställen		Härads- allmän- ningar		Städers och allmänna inrättningars skogar		Summa allm. skogar	
	st.	hektar	st.	hektar	st.	hektar	st.	hektar	st.	hektar	st.	hektar
Karlstads revir ...	20	5,563.07	2	123.03	38	6,176.26	—	—	4	362.66	64	12,225.02
Arvika »	21	9,078.77	—	—	23	4,924.85	—	—	—	—	44	14,003.62
Filipstads »	¹⁾ 7	6,749.22	—	—	9	8,633.—	—	—	1	14.70	17	15,396.92
Eksjö revir	87	10,637.54	3	155.20	62	5,239.61	1	1,241.11	16	1,520.78	169	18,794.24
Jönköpings »	63	15,915.88	1	44.88	68	7,203.93	—	—	8	546.76	140	23,711.45
Västbo »	18	11,118.12	1	120.50	50	7,237.63	—	—	5	317.69	74	18,793.94
Aspelands revir	33	15,247.59	2	183.69	20	3,936.70	—	—	6	780.63	61	20,148.61
Tjusts »	24	16,608.20	1	65.16	25	3,988.90	—	—	3	1,141.11	53	21,803.37
Kalmar revir	29	18,274.85	3	383.25	44	3,805.96	1	263.50	1	49.95	78	22,777.51
Blekinge »	²⁾ 18	13,273.50	2	47.50	29	1,545.94	—	—	13	1,916.17	62	16,783.11

¹⁾ Här ingå 4 st. gruvallmänningar med 1,684.14 hektar.

²⁾ Här ingår 1 » flygsandsplantering » 35.10 » .

Då Fryksdals revirdel sedan flera år ägt bestånd såsom självständigt förvaltningsområde och dess förvandling till revir nu föreslås i samband med reglering av nuvarande Karlstads, Arvika och Filipstads revir, anser jag mig böra tillstyrka denna förändring.

Vad de tre övriga föreslagna reviren angår, finner jag mig med hänsyn till den svävande frågan om den lämpligaste anordningen av revirindelningen i dessa landsdelar icke kunna tillstyrka, att så många nya revir nu inrättas därstädes. För min del finner jag de starkaste skälen tala för delning i fyra revir av de nuvarande Eksjö, Jönköpings och Västbo revir. Arealen allmänna skogar i de härav bildade fyra nya reviren skulle bli icke oväsentligt större än om de bägge övriga till delning ifrågasatta paren revir klyvdes i tre, ehuru väl kronoparksarealen skulle bli mindre. Men härtill kommer, att nyssnämnda grupp av tre revir innefattar ett så stort antal skogar, att, om den delas i fyra revir, på varje revir komma i medeltal 96 skogar, under det att en tredelning av de övriga båda paren revir skulle ge ett medeltal av allenast

respektive 38 och 46 skogar per revir. Jag anser mig därför böra stanna vid att tillstyrka inrättandet av ytterligare allenast ett revir, bildat genom omreglering av Eksjö, Jönköpings och Västbo revir.

Jag vill framhålla, att enligt gällande avlöningsvillkor enligt kungörelsen den 17 juni 1908 (bihang. nr 43) innehavare av ordinarie befattning vid skogsstaten är underkastad den jämkning i åligganden samt den reglering av tjänstgöringsområde, som i allmänhet kan varda stadgad, vare sig vid förändrad organisation av skogsstaten eller särskilda delar därav.

I avseende å de avlöningsklasser, till vilka de sålunda av mig tillstyrkta elva nya jägmästarna böra hänföras, biträder jag domänstyrelsens i den framlagda nya lönestaten innefattade förslag. De av mig uteslutna två jägmästarebefattningarna skulle tillhört lägsta avlöningsklassen.

Mot domänstyrelsens förslag, att tjänstgöringspenningarna för jägmästarna i västra och östra Korpilombolo revir skola höjas från 2,600 till 2,800 kronor och dessa bägge jägmästare alltså flyttas till närmast högre avlöningsklass i lönestaten, har jag ej något att invända.

Vad därefter vidkommer det föreslagna inrättandet av två nya överjägmästardistrikt finner jag en sådan utveckling av denna organisationsform icke vara utan vissa betänkligheter. Såsom förut erinrats, har fråga uppkommit angående inrättandet av distriktsstyrelser, i samband varmed överjägmästarinstitutionen i sin nuvarande form skulle försvinna och överjägmästarna inflyttas såsom ledamöter i dessa styrelser. Enligt förslagen skulle distriktsstyrelserna bestå av en chef och två överjägmästare såsom ledamöter. Antalet dylika styrelser har föreslagits av norrländska skogsvårdskommittén till två och av de skogssakkunniga för södra Sverige till tre, av vilka sistnämnda styrelser distrikt emellertid ett skulle sträcka sig även över Kopparbergs och Gävleborgs län. Inalles skulle sålunda antalet bliva fem. Då två nya överjägmästardistrikt inrättades vid 1915 års riksdag — alltså innan de skogssakkunniga för södra Sverige avgivit sitt betänkande —, framhölls av dåvarande departementschefen, att det av norrländska skogsvårdskommittén föreslagna antalet av blott två distriktsstyrelser för hela Norrland och Dalarna med tillhoppa allenast sex ledamöter syntes vara för litet och säkerligen skulle behöva ökas. Av denna omständighet fann han framgå, att en tillökning med de då föreslagna två nya överjägmästarna icke skulle utgöra något hinder för ett framtida inrättande av distriktsstyrelser. Om än detta åskådningssätt var tillämpligt på det då framlagda förslaget, är det icke lika givet, att icke nu en tillökning med så mycket som ytterligare två överjägmästare

skulle kunna vålla olägenheter vid en blivande reformering av den högre lokala förvaltningen av domänväsendet. Jag vill emellertid icke bestrida, att ett behov föreligger att nu i någon mån förstärka denna del av lokalförvaltningen. Särskilt synes det mig önskvärt att bereda lättnad för överjägmästarna i Bergslagsdistriktet och Gävle-Dala distrikt. Sedan Fryksdals revirdel blivit särskilt revir, kommer eljest det förra distriktet att omfatta 14 revir. Det senare distriktet innefattar 13 revir. Genom inrättandet av allenast ett nytt distrikt synas enligt verkställda undersökningar icke några olägenheter böra uppstå för en blivande omorganisation. Jag tillstyrker därför en sådan åtgärd, vilken medför uppförandet å staten för skogsstatens ordinarie personal av ytterligare en överjägmästare, en överjägmästarassistent och en skogstaxator. Jag kan däremot icke biträda förslaget om inrättande av ännu ett distrikt, vilket avsetts skola förläggas till Norrbottens län. I den mån så låter sig göra synes emellertid utjämning i arbetet böra beredas genom överflyttning av revir och skogsvårdsområden de olika distrikten emellan.

De förändringar, jag sålunda tillstyrkt, medföra, att i staten böra uppföras *dels* en överjägmästare med 4,700 kronor lön och 3,000 kronor tjänstgöringspenningar, *dels* 11 nya jägmästare, en var med 3,000 kronor lön samt med tjänstgöringspenningar, uppgående för en till 3,200 kronor, för två till 3,000 kronor, för fyra till 2,800 kronor, för en till 2,600 kronor, för en till 2,400 kronor och för två till 2,200 kronor, *dels* en överjägmästarassistent med 2,600 kronor lön och 1,600 kronor tjänstgöringspenningar, *dels* ock en skogstaxator med likaledes 2,600 kronor lön och 1,600 kronor tjänstgöringspenningar. Härvid är hänsyn tagen även till nyssberörda uppflyttning av två jägmästare i högre avlöningsklass. Sammanlagda ökningen blir 78,900 kronor, varigenom slutsumman av avlöningsstaten för skogsstatens ordinarie personal höjes från 2,290,000 kronor till 2,368,900 kronor.

Skogsstatens
extra
personal.

Den i driftkostnadsberäkningen för innevarande år till 685,000 kronor upptagna posten till skogsstatens extra personal har uppkommit genom avrundning av ett i fjolårets proposition nr 399 närmare specificerat belopp av 683,550 kronor. I detta belopp ingick arvode med 4,200 kronor till den biträdande jägmästaren i Fryksdals revirdel. Då denna revirdel nu föreslås skola förändras till revir, indrages nämnda befattning som biträdande jägmästare men i stället föreslås skola tillkomma två nya dylika befattningar i respektive Sala och Södertälje revirdelar, en var med samma avlöning. Jag biträder sistnämnda förslag.

Det för extra personal avsedda totalbeloppet behöver alltså ökas med 4,200 kronor till 687,750 kronor, som torde böra avjämnas till 688,000 kronor.

De för ålderstillägg avsedda medlen hava av domänstyrelsen ansetts böra höjas till 190,000 kronor. Häremot har jag ej något att erinra.

Ålderstillägg
åt skogs-
statens
personal.

I de till pensionering av skogsstatens personal avsedda medel har icke ifrågasatts någon förändring.

Pensionering
av skogs-
statens
personal.

Till reseersättningar har domänstyrelsen ansett ett belopp av 1,440,000 kronor erforderligt och uppgivit, att denna summa beräknats efter de belopp, som för motsvarande ändamål utbetalats under tiden efter den 1 september 1917, då tillämpningen av bestämmelserna uti kungörelsen den 28 augusti 1917 angående resekostnads- och trakta-
mentersättning åt befattningshavare vid skogstaten och statens skogsskolor tog sin början, samt med hänsyn tagen såväl till de förändringar, som sedan dess inträffat uti befattningshavares rätt till dagtraktamenten vid resor och förrättningar och uti järnvägs- och skjutstaxor, som till den ökning i resekostnader, som komme att bliva en följd av tjänstemännens större antal. Ehuru jag nu icke tillstyrkt fullt så stor ökning i personalen, som domänstyrelsen ifrågasatt, anser jag dock någon nedsättning icke därigenom påkallad i det för reseersättningar av domänstyrelsen beräknade beloppet.

Reseersätt-
ningar.

Anslagsposten till ersättning för expeditionslokal, för innevarande år upptagen till 38,100 kronor, föreslås nu höjd till 48,500 kronor, vilket belopp beräknats efter vad som i nämnda hänseende utginge för år 1918 med tillägg av vad som skulle belöpa på de föreslagna nya tjänstemännen. Då jag icke tillstyrkt domänstyrelsens förslag beträffande två jägmästare, en överjägmästare och en skogstaxator, synes beloppet kunna sänkas med 1,250 kronor till 47,250 kronor.

Ersättning för
expeditions-
lokal.

Beträffande förnyelsefond för återväxtkostnader har domänstyrelsen i skrivelsen den 19 september 1918 erinrat, att från och med år 1917 hade till en dylik fond anvisats 5 procent av bruttoinkomsten från statens skogsdomäner för det år förslaget avsåge. För år 1920 beräknade styrelsen denna bruttoinkomst till 55,000,000 kronor. Det vore emellertid av största vikt, att denna fond måtte erhålla större tillväxt för att, sedan den nu pågående kristiden i någon mån vore överstånden, kunna i

Förnyelsefond
för återväxt-
kostnader.

möjligaste grad räcka att betäcka kostnaderna för de ökade återväxt- och dikningsarbeten, som då måste företagas, sedan de under denna tid måst hallas tillbaka. Styrelsen föresloge därför, att den procent å bruttoinkomsten, med vilken avsättning till denna fond borde ske, måtte höjas till 6. På den grund hade nu styrelsen för avsättning till denna fond upptagit 3,300,000 kronor.

I likhet med domänstyrelsen anser jag det vara ändamålsenligt, att avsättningen till denna fond höjes från 5 till 6 procent å bruttoinkomsten av skogsdomänerna. Under framhållande att chefen för finansdepartementet förut i dag ansett sig kunna beräkna sagda inkomst för år 1920 till 55 miljoner kronor, biträder jag alltså förslaget, att till fonden nu må beräknas en avsättning av 3,300,000 kronor.

Egentliga för-
valtnings-
kostnader.

De till egentliga förvaltningskostnader avsedda medlen hava under de senaste åren i mycket hög grad stegrats. De hava upptagits i driftkostnadsberäkningen för år 1917 till 7,665,950 kronor, för år 1918 till 11,708,600 kronor och för år 1919 till 14,327,200 kronor. I förenämnda skrivelse den 19 september 1918 har domänstyrelsen beräknat dem för år 1920 till 17,300,000 kronor.

Sedan generalförslag angående driftkostnader under år 1919 för statens domäner numera blivit fastställt, har jag med ledning av detta förslag ävensom generalförslaget för år 1918 låtit för jämförelse uppgöra följande tabell, upptagande de förvaltningskostnader för skogsdomänerna under berörda två år, som utgöras av jägmästarnas och skogsingenjörernas förvaltningsmedel med undantag dels för kostnaderna för extra skogsbevakning, som ingå har ovan i kostnaden för extra personal, samt dels resekostnads- och traktamentersättning till skogsstatens personal, vilken här förut särskilt upptagits.

	1918	1919	Ökning
Avverkning och virkestransport	10,652,662	12,468,755	1,816,093
Skogsodling och beståndsvård	621,610	913,723	292,113
Vägar	538,150	979,717	441,567
Hägnad m. m.	63,298	107,155	43,857
Dikning	282,471	690,464	407,993
Byggnader	939,228	1,194,163	254,935
Inventarier	53,800	73,727	19,327
Skatter	909,918	1,245,098	335,180
Diverse utgifter	389,810	603,263	213,453
Summa kronor	14,450,947	18,276,065	3,825,118

Samtliga poster i denna tabell utvisa ökning. Största ökningen faller på den stora posten till avverkning och virkestransport, men är dock icke på långt när så stor som ökningen i samma post från år 1917 till år 1918, då den beräknades till nära 4 $\frac{1}{2}$ miljoner kronor. Det bör beaktas, att posterna till skogsodling m. m. samt vägar och dikning nu äro, relativt taget, högst väsentligt höjda, vilket bör vara ägnat att väcka tillfredsställelse, enär dessa kostnader avse arbeten för att öka skogens produktion och underlätta avsättningen av dess afster.

Då det icke läser finnas stor anledning antaga, att kostnaderna för avverkning och virkestransport skola bli väsentligt lägre år 1920 än vartill dessa kostnader sålunda beräknats för år 1919 samt i övriga kostnader näppeligen någon avsevärd minskning är att för nästa år förvänta, helst som det är angeläget, att sådana arbeten, vilka måst efter sättas under kristidens svåraste period, bli så snart lämpligen kan ske utförda, anser jag nu ifrågavarande direkta förvaltningsutgifter för år 1920 icke böra beräknas lägre än till 18,200.000 kronor.

I de egentliga förvaltningskostnaderna ingå emellertid jämväl en del andra utgifter, så att nämnda kostnader synas kunna med ledning av generalförslaget för år 1919 och för slutsummas avjämnung beräknas för år 1920 sålunda:

Direkta förvaltningsutgifter	kronor 18,200,000
Överjägmästares expenser	» 50,000
Skogsindelning, vissa byggnadsarbeten, oförutsedda utgifter m. m.	» 936,500

Summa kronor 19,186,500.

Enär emellertid till arbeten för skogsodling och beståndsvård samt dikning medel kunna påräknas från förnyelsefönden för återväxtkostnader, bör nyssnämnda totalsumma av förvaltning-utgifterna kunna minskas med i runt tal 1,600,000 kronor till 17,586,500 kronor.

Flottleds-
kostnader.

Bland driftkostnaderna för statens skogsdomäner synas från och med år 1920 böra upptagas även flottledskostnader. Jag anholder att nu få lämna en redogörelse för detta ärende.

Historik.

I skrivelse den 16 december 1889 anförde domänstyrelsen, att de norrländska vattendragen, vilka erbjöde naturliga transportvägar till kusten från det inre landet för skogsprodukter, genom enskilda skogsägares eller sågverksbolags försorg till huvudsaklig del blivit för allmän flottning i laga ordning reglerade. Styrelsen anförde vidare som sin mening, att återstående ännu oreglerade vattendrag skulle komma att på enahanda sätt ordnas för flottning jämväl med avseende å virke från kronans skogar, och att särskilda åtgärder i detta avseende således endast undantagsvis skulle påkallas. Ett sådant undantag utgjorde dock Norrbottens län, varest reglering av lederna för virkesflottningen då ännu ej sträckt sig längre än till huvudfloderna eller vissa delar därav, ävensom till ett eller annat mindre vattendrag. Orsaken härtill vore närmast att söka i den omständigheten, att länets skogar till stor del vore i statens ägo. Redan tidigt hade ock uppmärksamheten fästs på behovet av åtgärder från kronans sida för vattendragens flottbargörande därstädes. På grund av kungl. brev den 7 februari 1873 hade sålunda under detta och de närmast följande tre åren undersökningar utförts angående möjligheten av och kostnaderna för upprepning av de vattendrag, som berörde kronans skogar, och i enlighet med förslag, som upprättats vid dessa undersökningar, hade i samband med upplåtelse av flerårig avverkningsrätt flera vattendrag flottbargjorts genom virkesköparnas försorg därigenom, att skyldighet att inrätta flottled gjorts till villkor för köpet, varvid köpeskillingen modifierats i förhållande till beräknade rensningskostnader m. m. Den enskilde sökte helt naturligen göra sig väl betald för den åtagna skyldigheten genom ett lägre virkespris, vilket pris i många fall än mera nedtrycktes, emedan det förlagskapital, som erfordrades för flottleds inrättande, för mången utgjorde ett hinder att uppträda som spekulant. Det syntes därför uppenbart, att, om staten själv efter hand utförde dylika anläggningar, kostnaden härför på längden kunde förväntas bliva mindre än den uppooffring, staten finge vidkännas, om anläggningen av ny flottled gjordes till villkor vid utbudandet av flerårig avverkningsrätt.

På grund härav hemställde domänstyrelsen, att å 1885 års reservationsanslag till kronoskogarnas förvaltning m. m. måtte under titel »till inrättande av flottleder i Norrbottens län» för en gång uppföras 23,000 kronor. Denna hemställan blev efter proposition till riksdagen bifallen. Under därpå följande åren utgingo från nämnda reservationsanslag för samma ändamål tillsammans 33,029 kronor.

På framställning av domänstyrelsen hemställde Kungl. Maj:t till 1890 års riksdag, att utöver förenämnda belopp 100,000 kronor måtte anslås till flottledsbyggnader av i det föregående nämnd art. Av motiveringen synes framgå, att man utgick från att dessa flottledsbyggnader i övre Norrland i viss mån motsvarade allmänna flottleder och därför icke borde betunga domänstyrelsens utgiftskonto utan utgöra en egen förlagsfond, vilken skulle amorteras genom avgifter uttagna av de flottande. Detta förslag gillades av statmakterna så tillvida, att riksdagen i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts proposition beviljade för år 1891 ett extra anslag av 100,000 kronor för bestridande av kostnaden för reglering av flottleder i Norrbottens län. Av chefens för finansdepartementet motivering framgår, att en särskild förlagsfond ansågs icke böra upprättas.

Riksdagen medgav ock, att de belopp, som inflöte genom avgifter för flottningen, finge för enahanda ändamål disponeras.

Ytterligare belopp hava av riksdagen vid flersfaldiga tillfällen beviljats för reglering av flottleder, så att sammanlagda summan för åren 1891—1917 uppgår till 2,135,000 kronor, varjämte 300,000 kronor anvisats för vartdera av åren 1918 och 1919. Tillika har medgivits, att för förenämnda ändamål anslagna medel få disponeras för flottledsbyggnader även inom rikets övriga delar.

Inflytande amorteringsavgifter ävensom andra inkomster för flottledsanslaget hava vid 1917 års utgång uppgått till sammanlagt 1,870,428 kronor 7 öre. Till domänstyrelsens disposition hava för nu ifrågakarande ändamål från och med år 1891 till och med år 1917 stått sammanlagt 4,005,428 kronor 7 öre.

Utgifterna till samma tid hava uppgått till 3,874,735 kronor 98 öre, vadan den 31 december 1917 en behållning skulle förefinnas av 130,692 kronor 9 öre.

Med anledning av de anmärkningar, som riksdagens år 1911 församlade revisorer efter granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1910 framställt i fråga om räkenskaperna över till inrättande av flottleder anvisade medel samt till statsverket inflytande amorteringsavgifter för flottleder

Riksdagen
1912.

m. m., anhöll riksdagen i skrivelse den 26 april 1912 på anförda skäl, dels att Kungl. Maj:t måtte vidtaga erforderliga åtgärder i syfte att uppbörd och redovisning av inflytande avgifter för flottning i vattendrag, som blivit på statens bekostnad flottbargjorda, måtte, där vattendraget blivit inrättat till allmän flottled, underkastas sådan kontroll, som i flottningsstadgan föreskrevs, och i övriga fall kontrolleras, på sätt eljest kunde finnas ändamålsenligt, ävensom att den hos domänstyrelsen förda räkenskap över nu ifrågasvarande medel måtte varda så uppställd, att av densamma omedelbart framginge ej endast beloppet av utbetalade rensningskostnader och inflytande amorteringsavgifter för varje flottled och distrikt, än även kvarstående, icke amorterade sådana kostnader, dels ock att förslag angående avskrivning av kostnader för verkställda rensningsarbeten i vissa vattendrag och befrielse för flottande från skyldighet att erlägga amorteringsavgifter för virke, avverkat på kronans skogar, skulle i förekommande fall underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Till följd av remiss avgav domänstyrelsen den 14 augusti 1912 utlåtande i anledning av denna riksdagens skrivelse.

Kungl. Maj:t
29/8 1912.

I beslut den 30 augusti 1912 förklarade Kungl. Maj:t, bland annat, att det skulle åligga domänstyrelsen att underställa Kungl. Maj:ts prövning frågor såväl om avskrivning av uti styrelsens räkenskaper uppförda kostnader för reglering av flottleder, som ock — i förekommande fall och för särskilda vattendrag — om befrielse för flottande att erlägga amorteringsavgift för från kronans skogar inköpt virke, som framflottades i vattendrag, vilkas flottbargörande bekostats av statsmedel, utan att reglering av desamma efter syn jämlikt gällande flottningsstadga kommit till stånd. Tillika fann Kungl. Maj:t gott anbefalla domänstyrelsen att verkställa och snarast möjligt till Kungl. Maj:t inkomma med ytterligare utredning i de av riksdagen angivna hänseenden och därvid ej mindre meddela fullständig uppgift å samtliga med bidrag av statsmedel flottbargjorda vattendrag samt storleken av de för varje sådant vattendrags flottbargörande av statsmedel utbetalade och ännu ej amorterade kostnader, fördelade, där så finnes erforderligt, distriktsvis, ävensom beträffande varje särskilt sådant vattendrag huruvida detsamma blivit upplåtet till allmän flottled eller ej och i senare fallet anledningen därtill samt huruvida någon åtgärd i berörda syfte vidtagits, än även avgiva förslag dels till en fullt klar och överskådlig bokföring över av styrelsen disponerade medel för reglering av flottleder, dels ock till bestämmelser för åstadkommande av bättre kontroll över uppbörd och redovisning av flottningsavgifter i sådana på statens

bekostnad flottbargjorda vattendrag, i vilka för ändamålet bildad flottningssammansättning icke övertagit flottningens bedrivande.

Med skrivelse den 19 september 1914 överlämnade därefter domänstyrelsen utredning i de sålunda angivna hänseendena, vilken utredning sammanförts i ett flertal tablåer, förteckningar och räkenskaps-sammandrag m. m. Ur denna vidlyftiga skrivelse med bilagor må följande här omförmälas.

Domän-
styrelsen
19/9 1914.

Fördelningen å skilda flottleder av influtna inkomster, oberäknat direkta statsanslag, samt av utgifterna framginge av en vid utlåandet fogad bilaga, varuti utgifterna ävenledes fördelats på de olika år, varunder de utbetalats.

En annan bifogad förteckning upptog sådana vattendrag, vilka slutligt reglerats i enlighet med gällande flottningsstadga. I fråga om dessa flottleder hade införts de ersättningsbelopp för av statsmedel utgivna regleringskostnader, vilka kronan tillerkänts uti gällande regleringsutslag. Beträffande vattendrag, vilket visserligen genom utslag, som tagit åt sig laga kraft, förklarats såsom allmän flottled, men i vilket flottleden, efter de föreskrivna arbetenas godkännande, ännu icke vid 1912 års utgång kunnat genom utslag förklaras upplåten till allmänt begagnande, hade dock kronans fordran kunnat angivas endast approximativt.

De amorterings- och räntebelopp, som jämlikt gällande utslag skulle hava influtit för olika år, hade på grund av särskilda förhållanden icke alltid i vederbörlig ordning influtit. De amorteringsavgifter, som för visst år skulle hava inlevererats till statsverket, hade nämligen emellanåt inlevererats först ett eller annat år senare än vederbort, ofta först sedan domänstyrelsen föranstaltat om vidtagande av åtgärder för beloppets indrivande utav en tredskande virkesägare. Andra belopp åter hade alls icke eller endast till en del inbetalats, enär vederbörande ägare till det flottade virket, vilken ålegat fullgöra inbetalning av visst amorteringsbelopp, försatts i konkurs eller av annan orsak blivit oförmögen fullgöra honom åliggande betalningsskyldighet. Ehuru i sådant fall kronans fordran i laga ordning bevakats, hade flottledsfonden dock icke kunnat tillföras den inkomst av amorteringsavgifter och räntor, varmed respektive flottleds regleringskonto icke förty ansetts böra gottskrivas.

I fråga om sådana flottleder, vilka på grund av särskilda förhållanden icke blivit reglerade i den ordning, som vore föreskriven i gällande flottningsstadga, utgjordes kronans fordran den 1 januari 1913 av skillnaden mellan de för respektive flottled av statsmedel utgivna belopp för vattendragets flottbargörande och desummor, som tilläventyrs antingen influtit i avgifter, vilka pålagts virke, som flottats med användande av kronans byggnader, eller av annan orsak tillförts flottleden.

Beträffande de i gällande regleringsutslag bestämda belopp, för vilka kronan tillkomme att genom å flottgodset lagda avgifter uppbära ersättning, vore att märka, att för vissa flottleder dessa ersättningsbelopp uppginge till högre summor än dem, som i räkenskaperna angivits vara av statsmedel utgivna för samma flottleder. Orsakerna härtill kunde vara flera. Dels kunde större eller mindre del av regleringskostnaderna hava bestritts av reservationsanslaget till kronoskatternas förvaltning före år 1891, dels kunde vissa flottledsbyggnader hava tillfallit kronan utan

särskild direkt utgiven ersättning, sedan desamma utförts av bolag eller enskild person, som antingen inköpt större virkesparti från kronans skogar efter flottleden eller av annan orsak ägt rätt till avverkning av virke från sådana skogar, dels slutligen kunde i ersättningsbeloppet vara intaget värdet på det från kronans skogar avhämtade virke, som använts vid flottledsbyggnadernas fullgörande, och som syntes i allmänhet förr icke hava gottskrivits respektive skogar.

Å andra sidan gäves förhållanden, i anledning av vilka de ersättningsbelopp, som tillerkänts kronan, icke uppgått till de summor, som av statsmedel utgivits för utförande av de byggnader och strömmrensningar, vilka varit föremål för den slutliga avsyningen. Orsaken till sådant förhållande — där det icke, såsom i vissa fall varit händelsen, berott därpå, att fullständiga uppgifter angående de av kronan utgivna kostnader icke vid avsyningstillfället lämnats av kronans ombud — hade i regeln legat däri, att avsyning av de medelst statsmedel bekostade byggnader och anordningar mången gång ägt rum först flera år efter det desamma utförts, varvid, då byggnaderna vid avsyningstillfället icke kunnat upptagas såsom fullgoda, värdesumman å desamma, i det skick de befunnit sig vid förrättningen, understigt verkliga kostnaderna.

De utav anslaget till reglering av flottleder utgivna belopp vore fördelade i fråga om allmänna flottleder dels i sådana utgifter, som inbegripits i de uti respektive regleringsutslag till ersättning bestämda belopp, dels i sådana utgifter, som betingats av respektive flottleders underhåll och reparation m. m., efter det att slutligt utslag meddelats rörande såväl flottledens upplåtande till allmänt begagnande som ock kostnadernas ersättande.

Ersättning för sistomförmälda utgifter, vilka utbetalats för underhålls- och reparationsarbeten i allmänna flottleder, som tillfördes flottgods från i huvudsak kronans skogar, och i vilka de flottande — ofta skilda bolag eller virkesköpare under olika år — icke bildat sådan flottningsförening, som omförmäldes i flottningsstadgan, syntes numera i allmänhet icke lagligen kunna tillerkännas kronan. Där större eller mindre ersättning emellertid skulle kunna tilldömas kronan jämlikt gällande författningar, syntes dock i vissa fall förefinnas vägande skäl till att kronan icke vidtoge åtgärd för ett utkrävande av ifrågavarande fordringsbelopp. Ett sådant utkrävande av ersättningar, vilka komme att utgå i form av avgifter, som lades på det i huvudsak från kronans skogar härrörande virke, som hädanefter flottades i vattendraget, skulle mångenstädes motverka en rationell skötsel av kronans ifrågavarande skogar. Virke av smärre dimensioner, torr skog eller i övrigt av mindre värde skulle nämligen flerstädes icke kunna ekonomiskt tillgodogöras, om, förutom de i regleringsutslag bestämda amorteringsavgälder, ytterligare avgifter pålades virket för ersättande av förberörda underhållskostnader. På sådana trakter skulle för den skull hjälpgallringar och effektiva föröyrningshuggningar icke kunna verkställas. Av dessa anförda skäl hade styrelsen i särskild bilaga upptagit vissa för underhåll och reparation i skilda allmänna flottleder utgivna kostnadsbelopp bland sådana, som ansetts böra avskrivas, och hade styrelsen särskilt angivit de omständigheter, som beträffande skilda flottleder kunde anses motivera sådan åtgärd.

Där kronans nu omförmälda fordringar i allmänna flottleder vore av sådan art, antingen att de icke kunde numera utkrävas av dem, som hädanefter bedreve flottning i respektive vattendrag, eller ock att deras indrivande skulle i enlighet

med vad här förut antytts motverka rationell skötsel av kronans efter respektive vattendrag belägna skogar, finge domänstyrelsen hemställa om rätt att avskriva desamma och avföra dem ur styrelsens räkenskaper.

Summan av de kronans fordringsbelopp i *allmänna flottleder*, som styrelsen sålunda föresloge till avskrivning, uppginge för tiden intill den 1 januari 1913 till 94,313 kronor 27 öre.

Sedan förenämnda belopp blivit avskrivna, skulle kronans den 1 januari 1913 kvarstående fordran för kostnader, som utgivits till reglering av *allmänna flottleder*, uppgå till ett sammanlagt belopp av 1,209,718 kr. nor 92 öre.

Beträffande kronans fordran för utgivna kostnader för flottbargörande av *vattendrag, som ännu icke reglerats till allmänna flottleder*, hade densamma upptagits till ett sammanlagt belopp den 1 januari 1913 av 398,366 kronor 45 öre. Ifrågavarande vattendrag utgjordes i allmänhet av sådana, som tillfördes flottgods från i huvudsak allenast kronans skogar. För ett ändamålsenligt flottbargörande av flertalet utav dessa vattendrag hade de enskilda icke hyst sådant intresse, att de velat vidtaga åtgärder för desammas reglering. I anledning härav och då dessutom vattendragens reglering i enlighet med bestämmelserna i gällande flottningsstadga skulle hava tillskyndat statsverket onödiga kostnader, samt kronan genom visst vattendrags upplåtande till allmän flottled skulle hava gått förlustig det inflytande på flottledens och flottningens ordnande, som, därest sådant upplåtande icke ägde rum, tillkomme kronan, hade domänstyrelsen ansett, att det varit med kronans fördel förenligt att efter vattendragens flottbargörande tillsvidare behålla dem såsom sådana enskilda flottleder, varom förmäldes i gällande flottningsstadga. Ett ej ringa antal av dessa s. k. enskilda flottleder utgjordes dock av vattendrag, vilka domänstyrelsen ansåge böra i vanlig ordning regleras i enlighet med flottningsstadgan, och åtgärder i sådant syfte hade även vidtagits. De kostnader, som av statsmedel utgivits för sistnämnda vattendrag, finge antagas skola i allmänhet bli kronan ersatta genom framdeles inflytande avgifter å flottgodset.

Till gruppen »enskilda flottleder» hänförda vattendrag, vilka enligt styrelsens mening icke borde regleras jämlikt flottningsstadgan, utgjordes antingen av sådana vattendrag, vilkas flottbargörande befunnits icke vara åtminstone för närvarande av behovet påkallat, och i vilka utgiftsbeloppen i regeln utgjordes av allenast kostnad för vattendragets undersökning rörande dess lämplighet såsom flottled, eller ock av sådana vattendrag, i vilka kronans intressen vore så övervägande, att deras reglerande enligt vanliga grunder icke syntes vara av fördel för kronan.

De flottleder, som av statsmedel ordnats utan föregången syn enligt flottningsstadgan och utan att i fråga om desamma regleringsutslag i vederbörlig ordning meddelats, hade upplåtits för flottning i första hand åt dem, som inköpt virke från kronans efter respektive vattendrag belägna skogar. Såsom villkor vid försäljning av sådant virke hade förr ofta varit föreskrivet, att vederbörande virkesköpare haft att till statsverket inleverera viss mindre avgift för varje timmer, som flottats i vattendraget. Vid försäljning från kronoskog av virke att flottas i vissa av berörda medelst statsmedel flottbargjorda vattendrag hade emellertid på senare tid meddelats, att kronan icke påfordrade avgifter till amortering eller underhåll av flottledsbyggnaderna. Sådant förfarande hade varit regeln alltifrån försäljningarna år 1911, under nämnda år enligt domänstyrelsens därom fattade beslut och under åren 1912 och 1913 enligt Kungl. Maj:ts särskilda medgivanden.

Det syntes styrelsen emellertid vara angeläget, att bestämd ordning i fråga om framtida handhavandet av berörda, tillsvidare kronans enskilda flottleder måtte införas. Härvid syntes två alternativ lämpligen kunna komma till användning.

Ibland borde vattendraget bibehållas såsom en kronans enskilda flottled, varuti köpare av virke från vattendraget berörande kronans skogar ägde på vissa, med hänsyn till skydd för byggnadernas bestånd bestämda villkor framflotta sådant virke utan att därvid behöva erlägga särskild avgift för flottledskostnadernas amortering eller ersättande. Flottledsbyggnadernas underhåll och vidmakthållande skulle ombesörjas genom domänstyrelsen av statsmedel. Innehavare av de enskilda skogar, från vilka virke eventuellt kunde framforslas till flottleden, skulle efter överenskommelse med domänstyrelsen ock kunna medgivas rätt att i det flottbargjorda vattendraget nedlägga flottgods från de enskilda skogarna, varvid virkesägarna dock skulle vara pliktiga att såsom bidrag till flottledens anordnande och underhåll till kronan erlägga viss, mindre avgift för varje flottleden tillförd timmerenhet virke.

I andra fall borde åtgärd vidtagas för vattendragets reglerande till allmän flottled jämlikt gällande flottningsstadga, dock med iakttagande av att kronan icke påfordrade ersättning för den del av de för flottledens ordnande utgivna kostnader, som kunde anses belöpa på efter vattendraget belägna kronans skogar i jämförelse med de enskildas skogar efter samma vattendrag. Sedan regleringsutslag meddelats, skulle såväl flottledens framtida underhåll som ock flottningen däri övertagas av den flottningsförening, som funnes bildad för den allmänna flottled, vartill vattendraget vore biflöde. I regleringsutslaget skulle bestämmas bland annat den avgäld, som skulle åligga ägare av flottgods från enskildas skogar att såsom bidrag till regleringskostnadernas amortering utgiva till kronan för varje i flottleden för gemensam flottning nedlagd flottningsenhet virke.

Det förstnämnda alternativet syntes styrelsen i allmänhet böra tillämpas, dels beträffande sådana vattendrag, vilka kunde tillföras flottgods från enbart kronans skogar, dels ock i fråga om sådana flottleder, vilka allenast i mycket ringa mån tillfördes flottgods från enskildas skogar. Kunde en flottled tillföras virke från förutom kronans skogar, även ett jämförelsevis större antal enskildas skogar, ansåge styrelsen, att det senare alternativet rörande flottningens ordnande borde komma till användning.

Under förutsättning att Kungl. Maj:t lämnade bifall till ett ordnande av flottningen i nu ifrågavarande kronans enskilda flottleder på ettdera av de sålunda angivna sätten, syntes de för samma vattendrags flottbargörande av statsmedel utgivna kostnader, i den mån de icke blivit kronan direkt ersatta genom influtna avgifter eller annorledes, böra avskrivas. Enligt antydda förslag skulle kronan genom omförmälda avgifter å virke från enskildas skogar visserligen komma att tillföras någon ersättning för utgivna kostnader, men då utredning rörande storleken av dessa jämförelsevis ringa ersättningsbelopp icke kunde lämnas, syntes detta förhållande icke böra utgöra hinder för ett ifrågasatt, omedelbart avskrivande av beloppen i deras helhet. De ersättningssummor, som av de enskilda skogsägarna kunde komma att eventuellt inlevereras, borde likasom andra, för flottning i allmänna flottleder inflytande amorteringsavgälder få av domänstyrelsen disponeras till reglering av flottleder i riket.

I enlighet med vad sålunda anförts, anhölle domänstyrelsen om bemyndigande

att i nu angivna fall avskriva ifrågavarande utgiftsbelopp. Samtliga statsverket icke ersatta utgifter, som, under förutsättning av bifall till denna anhållan, skulle komma att avskrivas, uppginge till ett sammanlagt belopp av 279,551 kronor 41 öre.

Sedan detta belopp blivit avskrivet, skulle kronans fordran för kostnader, som före den 1 januari 1913 utgivits uti jämlikt flottningsstadgan då ännu icke reglerade flottleder, utgöra tillhoppa 118,815 kronor 4 öre.

Förutom de kostnader och inkomster, som fördelats på skilda flottleder, funnes vissa *diverse omkostnader och inkomster*, vilka ej kunnat sålunda fördelas. I de ersättningsbelopp, som jämlikt vederbörliga regleringsutslag tillerkänts kronan för havda kostnader i allmänna flottleder, hade i regeln inbegripits viss, approximativt uppskattad ersättning även för arbetsledning samt tillsyn vid arbetenas utförande, slitning av redskap, använd materiel m. m. Kronan vore sålunda i allmänhet tillförsäkrad ersättning för den del av de »diverse omkostnader m. m.», som kunde anses belöpa på sådana flottleder, som antingen redan vore upplåtna till allmän flottning eller komme att i vanlig ordning regleras jämlikt flottningsstadgan. I fråga om det huvudsakliga av återstående »diverse omkostnader» kunde kronan anses vara eller bliva ersatt, om ej direkt så dock indirekt, genom det ökade pris på virke från kronans skogar omkring respektive flottleder, som kunnat erhållas eller komme att vinnas genom flottbargörande av de vattendrag, å vilka berörda kostnader belöpte sig.

Styrelsen hölle före, att nu ifrågavarande belopp kunde anses utgöra driftkostnader, vilka årligen bort avföras ur räkenskaperna. I enlighet härmed finge styrelsen hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes förordna, att förevarande utgiftsbelopp, 238,510 kronor 94 öre, icke skulle upptagas i den fordran, som flottledsanslaget kunde anses hava ägt den 1 januari 1913.

Efter sålunda tillstyrkta avskrivningar av vissa flottledsanslagets fordringsbelopp å 94,313 kronor 27 öre + 279,551 kronor 41 öre = 373,864 kronor 68 öre samt under förutsättning att förenämnda diverse omkostnader för löner och arvoden m. m. finge upptagas såsom driftkostnader och såsom sådana avföras, skulle samma anslags tillgångar den 1 januari 1913 hava uppgått till följande belopp:

fordran av de flottande i allmänna		
flottleder	kronor	1,209,718: 92
fordran av de flottande i enskilda		
flottleder	»	118,815: 04 kronor 1,328,533: 96
kontant behållning	»	10,261: 56
Summa kronor		1,338,795: 52.

Med anledning av befallningen till domänstyrelsen att avgiva förslag till fullt klar och överskådlig bokföring över av styrelsen disponerade medel för reglering av flottleder hänvisade styrelsen till att Kungl. Maj:t den 7 november 1913 bemyndigat chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla sakkunniga för verkställande av utredning och uppgörande av förslag beträffande en förändrad bokföring rörande statens domäner och övrig med domänstyrelsens verksamhet förenad förvaltning, samt framhåll, att det syntes böra tillkomma omförmälda sakkunniga att avgiva förslag även beträffande denna bokföring.

Slutligen hade Kungl. Maj:t befallt domänstyrelsen att avgiva förslag till bestämmelser för åstadkommande av bättre kontroll över uppbörd och redovisning av flottningsavgifter i sådana på statens bekostnad flottbargjorda vattendrag, i vilka för ändamålet bildad flottningsförening icke övertagit flottningens bedrivande.

Med anledning härav har domänstyrelsen efter motivering framställt vissa detaljerade förslag, för vilka här icke torde behöva redogöras, enär, på sätt närmare framgår av domänbokföringssakkunnigas här nedan återgivna utlåtande, på denna fråga inverkan förändringar därefter inträtt genom omläggningen av domänbokföringen och genom det nya förslaget till flottningslagstiftning.

Ör domänstyrelsens förslag till bestämmelser rörande uppbörd och redovisning av flottningsavgifter avgåvos yttranden av länsstyrelserna. Därvid förklarade sig dessa icke hava något att däremot erinra, dock att från vissa håll framhölls, att domänstyrelsen såsom affärsdrivande verk borde själv ombesörja sagda uppbörd m. m. utan att länsstyrelserna behövde belastas därmed.

Statskontoret
10/6 1915.

Utlåtande i ärendet avgavs den 20 maj 1915 av statskontoret, som därvid yttrade bland annat:

Att upplysningar angående amorteringens fortgång endast kunde erhållas ur anteckningar i en liggare, som fördes i domänstyrelsen vid sidan av räkenskapen, kunde icke anses tillfredsställande. För vinnande av nödig stadga i redovisningen syntes det statskontoret oundgängligen nödvändigt, att de för ifrågavarande kostnader utgivna belopp icke avfördes ur räkenskaperna utan i domänstyrelsens huvudbok bokfördes såsom förskott, för vilka, till dess de blivit slutamorterade, årligen uppdebiterades 6 procents ränta.

Därest bokföringen av dessa medel ordnades på nu antytt sätt, skulle deras fondnatur erhålla sitt rätta formella uttryck. Då uppstode emellertid frågan, om de såsom förskott bokförda medlen borde anses tillhöra en särskild fond eller statens domäners fond. Redan ur enhetlighetens synpunkt vore det givetvis att föredraga, att domänstyrelsens huvudbok finge endast en affärsfond att redovisa. Och härför talade jämväl flera andra omständigheter, som framträdde vid läsningen av domänstyrelsens föreliggande skrivelse den 19 september 1914.

Det intima sambandet mellan flottledsanslaget och domänfonden låge också till grund för domänstyrelsens förslag om avskrivning av vissa kronans fordringar i det fall, att deras indrivande skulle motverka rationell skötsel av kronans efter respektive vattendrag belägna skogar.

Då i stort sett inom hela riket kronans skogstillgångar utgjorde huvudparten av dem, som droge fördel av flottledsregleringsanslaget, hyste statskontoret ingen tvekan att tillstyrka anslagets sammansläende med domänfonden. Statens domäner vore en affär; och det låge ingenting oegentligt i att en affär samtidigt med att den vidtog vissa åtgärder för eget behov även utförde liknande för andras räkning mot vederbörlig ersättning från dem, som därav berördes.

Om flottledsregleringsmedlen bokfördes såsom utgörande en del av domänfonden, borde denna del icke kunna minskas utan Kungl. Maj:ts medgivande, men

däremot ökas med föreskriven ränta. Men då behovet av medel till nya flottledsregleringar väl icke kunde ständigt växa, syntes det statskontoret rimligare, att storleken av denna del av domänfonden fixerades t. ex. till det i domänstyrelsens föreliggande framställning angivna beloppet kronor 1,338,795: 52, eller något avrundat belopp, som för den tidpunkt, då ändringen i bokföringen genomfördes, kunde anses motsvara nyssnämnda för den 1 januari 1913 angivna tillgångsbelopp, eller det större eller mindre belopp, som Kungl. Maj:t efter förslag av domänstyrelsen prövade skäligt. En sådan fixering behövde icke hindra den av domänstyrelsen förordade förenklingen vid försäljning av virke från kronans skogar, att nämligen domänstyrelsen, då så ansåges lämpligt, kunde fritaga köparen från erläggande av avgäld för amortering och förräntning av kronans kostnad för vederbörande flottleders reglering. Då under sådana omständigheter för det sålda virket borde kunna betingas ett pris, som med beloppet av uteblivna amorteringsavgifter överstege det normala, kunde och borde det för amorteringsavgifter upplagda kontot erhålla full gottgörelse från skogsförsäljningsmedlen.

Det borde framhållas, att om befrielse från amorteringsavgifter medgäves utan att flottledsregleringsmedlen sammansloges med domänfonden, detta skulle innebära, att ett anslag å riksstatens nionde huvudtitel belastades med en utgift för ökande av domänfondens avkastning, vilket strede mot principerna för riksstatens uppställning. Däremot funnes, om statskontorets förslag bifölles, intet hinder för att för köpare av virke från statens skogar sammanslå beloppet av amorteringsavgifterna med priset på virket. Och detta vore icke blott en förenkling för köparen, vilket borde i sin mån underlätta försäljningen, utan borde även bidra till att göra uppbörden säkrare, då uppbörden av skogsförsäljningsmedel syntes vara understad en fullt tillfredsställande kontroll.

De stora belopp, som nu av domänstyrelsen föreslages till avskrivning, tydde på, att under den förflutna tiden kontrollen över tillämpningen av de för anslagsmedlens användning gällande bestämmelser icke varit effektiv. Huruvida någon eller några tjänstemän kunde göras ansvariga härför, kunde statskontoret icke avgöra. I varje fall syntes avskrivning icke kunna undvikas. Den föreslagna avskrivningen vore likställd med den av domänstyrelsen beträffande ett belopp av kronor 238,510: 94 föreslagna åtgärden, att beloppet »icke skall upptagas i den fordran flottledsanslaget kan anses hava ägt den 1 januari 1913». Statskontoret tillstyrkte, att samtliga dessa belopp måtte uteslutas ur den tillgång av flottledsregleringsmedel, som överfördes till domänfonden.

På grund av vad sålunda anförts har statskontoret hemställt, att Kungl. Maj:t tacktes i proposition föreslå riksdagen medgiva, att avskrivningar finge göras i enlighet med domänstyrelsens förslag, och att vad därefter återstode av kronans fordran för kostnader, som bestritts med flottledsregleringsmedel, finge upptagas såsom tillkommen ingående balans å statens domäners fond, och att till samma fond finge överföras möjligen befintlig reservation å extra ordinarie anslaget till reglering av flottleder, för att de sålunda å fonden uppdebiterade medlen sedermera — utan minskning och utan annan ökning än med sådana belopp, som eventuellt befunnas skäligt för samma ändamål anslå såsom utgifter för kapitalökning — måtte redovisas såsom en del av nämnda fond.

Domänbok-
föringssak-
kunniga 20/11
1918.

Vidare har utlåtande i ärendet avgivits den 28 november 1918 av domänbokföringssakkunniga, vilka därvid anfört huvudsakligen följande:

»Ett spørsmål, till vilket det synes vara oundgängligt att först taga ställning, är huruvida ett särskilt extra anslag av reservationsanslags natur fortfarande bör finnas eller om icke flottledernas utbyggande å kronans egendomar bör vara en angelägenhet närmast motsvarande vägbyggandet och andra därmed jämförliga åtgärder till skogskapitalets förökande och således bestridas ur anslag, som ingå i domänstyrelsens ordinarie stat.

Det torde vara obestridligt, att ett väl utbyggt och fullständigt flottledsnät är nödvändigt, om kronans skogar särskilt inom det nordliga Norrland, där dessa utgöra huvuddelen av all skogsmark, vederbörligen skola kunna tillgodogöras. Att staten därför bör nedlägga nödiga belopp för sådana flottleders definitiva ordnande, torde enligt de sakkunnigas mening ej kunna underkastas diskussion. Så som utvecklingen i statens skogsbruk nu fortskridit, torde det ej heller böra ifrågasättas annat än att flottledernas iordningställande helt skall verkställas inom dess domäner genom statens egna organ och ej som i äldre tider av virkesköparna.

Genom den år 1912 vidtagna förändringen i riksstatens uppställning, varigenom domänförvaltningen inordnades bland de affärsdrivande verken, har en grunduppfattning vunnit erkännande, som även i hög grad berör frågan om flottledsbyggnadskostnadernas bokförande. Då ett särskilt anslag för första gången vid 1890 års riksdag beviljades för flottledsbyggnader på de allmänna skogarna, hade ej fordran på översiktlighet och affärsmässig klarhet med hänsyn till statens affärsverksamhet gjort sig gällande i den grad, som nu är fallet. Att i våra dagar låta ett anslag av denna art förbli fristående från domänfondens övriga utgifter, då detsamma obestridligen utgår för att höja värdet av de skogsområden, som av respektive flottleder beröras, torde därför icke vara överensstämmande med de allmänna principer, efter vilka domänstyrelsens förvaltning nu bör anordnas.

De sakkunniga vilja därför principiellt instämma i statskontorets förslag i dess yttrande av den 20 maj 1915, att *flottledsregleringsmedlen bokföras såsom en del av domänfonden*, vilken del dock för sig skall redovisas.

Frågan om hur själva bokföringen av nu berörda flottledsbyggnadsmedel lämpligen bör anordnas måste lösas dels med hänsyn till ett riktigt anordnande av domänförvaltningens räntabilitetsbokföring, dels ock så att de kamerala räkenskaps-synpunkterna vinna vederbörligt beaktande, d. v. s. att nödig kontroll vinnes över att staten verkligen uppbär de avgifter m. m., som densamma tillkommer, ävensom att fastställda grunder för anslagsbeviljande och kapitalökning iakttagas.

Från *räntabilitetsbokföringens synpunkt* är det obestridligt, att genom flottleds öppnande realvärdet på de allmänna skogar, från vilka virke till flottleden kan utdrivas, avsevärt höjes. Från sådan synpunkt synes det därför berättigat att betrakta de medel, som härför utgått, som en verklig kapitalökning, medan underhållskostnaderna äro att föra på driftkostnader. Emellertid komplicerar sig frågan väsentligen därigenom, att flottlederna äro av tvenne med hänsyn till anläggningens art och kamerala och ekonomiska natur väsentligen skilda slag, nämligen dels allmänna, dels enskilda.

Utgifterna för de allmänna flottleder, som genom domänförvaltningens försorg byggts och sedan som sådana insynats, komma att under årens lopp till kro-

nan småningom återbetalas till såväl kapital som till å detta upplupen ränta, vadan icke annat än i undantagsfall några kostnader torde komma att ådragas domänfonden. Man kunde därför med visst fog ifrågasätta, att byggnadskostnaderna uppfördes på respektive revirs driftkostnader efter den areal produktiv skogsmark, som flottleden kan väntas betjäna och därmed de facto avskreves, medan de årligen ingående amorterings- och räntebeloppen påfördes samma revirs inkomstkonto.

Med de enskilda flottleder kronan bygger, förhåller sig saken något annorlunda. Kostnaderna för dessa flottleder kunna icke väntas direkt ersättas annat än *dels* i det att flottleden blir insynad som allmän flottled och, om något längre tid förgått efter dess byggande, sannolikt endast delvis, *dels* genom avgifters upptagande av de flottande.

Det synes nämligen de sakkunniga, i motsats till vad domänstyrelsen i dess utlåtande av den 19 september 1914 föreslår, icke böra ordnas så, att virkesköparen kostnadsfritt får använda statens flottled, utan bör virkesköparen erlagga avgifter efter liknande grunder som för allmänna flottleder. Först härigenom blir virkespriset från nu ifrågavarande allmänna skogar jämförbart med samma pris från enskildas skogar i trakten.

Huruvida flottleden bör krediteras samma avgift även för det virke staten själv flottar, beror på huru nära man anser nödigt att utröna flottledernas räntabilitet. Emellertid är det av allra största betydelse, att flottlederna betraktas såsom självständiga kommunikationsleder, och att varje flottled får vara en affär för sig, som måste bära sig.

En annan uppfattning skulle lätt kunna medföra, att dyrbara flottledsanläggningar gjordes i vattendrag, där relativt obetydliga virkesmängder sedermera komme att framflottas. Visserligen erhållas högre virkespriser, om inga flottledsavgifter påläggas eller beräknas, men är det ej sagt, att denna ökning uppväger dyrbarare anläggningskostnader för flottleder. Enda möjligheten att kontrollera dessa faktorerers inverkan på varandra är givetvis, att en ordnad bokföring upplägges även för statens enskilda flottleder och att köpare av virke från kronans skogar får erlagga avgifter för dessa flottleders begagnande. Den invändningen, som möjligen häremot kunde göras, att virkesköparen faktiskt visat sig villigare att betala ett högre pris, om detta i sig innehåller även flottningsavgift, därigenom att formell frihet för sådan är stipulerad, torde icke ha någon kraft, om det enligt de sakkunnigas förslag blir på *förhand bestämda avgifter*, som skola utgå, vilka därför med lätthet kunna inräknas i kalkylen.

För virke, som kronan själv flottar, bör även viss avgift beräknas och bokföras å flottleders konto. Först genom en dylik bokföring blir det möjligt att erhålla klart och tillförlitligt besked rörande det ekonomiska utbytet av de olika förvaltningsgrenarna. Finnes en ordentlig bokföring för statens enskilda flottleder, kommer det givetvis att ligga i revirförvaltarnas intresse att förlägga avverkningsarna så, att flottleden snarast möjligt blir amorterad.

De enda flottleder, för vilka det torde vara onödigt att föra dylik bokföring, äro de, i vilka ingen annan än kronan kan tänkas komma att flotta. En sådan flottled är t. ex. den å Bjurfors kronopark belägna, vilken börjar inom kronoparken och slutar vid kronans sågverk. En dylik flottled kan nämligen sägas ej vara flottled i egentlig mening, utan är i stället jämförbar med varje annan anordning att underlätta transporter till förädlingsverket.

Vill man utröna vilka åtgärder, som böra vidtagas för att de förut angivna *kamerala räkenskapssynpunkterna* må vinna vederbörligt beaktande, torde det vara nödvändigt, att först i korthet beröra det hittillsvarande tillvägagångssättet vid bokföringen av anslaget till flottledsregleringar och de brister, som vidlåda densamma.

Då domänstyrelsen ursprungligen inkom med begäran om anslag för reglering av flottleder i riket, framhölls lämpligheten av att redovisa medlen till statskontoret som en särskild förlagsfond; detta enär medlen voro avsedda att så småningom amorteras. Emellertid ansågs det vid frågans behandlande i riksdagen i enlighet med förslag av dåvarande finansministern mera ändamålsenligt, att åtminstone tillsvidare för bestridande av kostnaderna ifråga anvisa ett extra anslag.

Till följd härav hava de sedan år 1891 av riksdagen beviljade anslag i såväl rikshuvudboken som domänstyrelsens huvudbok bokförts å ett konto benämnt: »riksstatsanslaget för flottledsregleringar». I domänstyrelsens huvudbok krediteras detta konto mot statskontoret för det för året beviljade anslaget.

Vidare införas på kreditsidan av detta konto *dels* de amorteringsavgifter, som under året influtit från flottledsföreningar för de av kronan byggda allmänna flottlederna,

dels de avgifter, som av enskilda flottande inbetalts för begagnande av kronan tillhörig (enskild) flottled,

dels ock de mindre inkomster, som kunna härflyta från försäljning av vid flottledsbyggandet överbliven materiel m. m.

Å den andra sidan blir nämnda riksstatsanslags konto debiterat för samtliga utgifter under året för så väl nybyggnad som underhåll av både allmänna och enskilda flottleder. I regeln hava inkomsterna för året överstigit utgifterna, vadan ett överskott uppstått, som utbalanseras på riksstatsanslagets konto till följande år för att behandlas som en inkomst för detta år.

Under vissa år ha inkomsterna emellertid ej räckt till att täcka utgifterna; i sådana fall har till ett följande år en utgiftsbalans överförts.

Av de utgifter, som bestritts av detta anslag, ha ungefär tre fjärdedelar använts för byggande av allmänna flottleder. Dessa hava övertagits av flottningsföreningar, vilka haft att efter i vederbörlig ordning av konungens befallningshavande meddelat regleringsutslag till domänstyrelsen genom länsstyrelsen verkställa amorteringar å densamma.

I vissa fall har regleringsutslaget tillerkänt kronan *större* belopp, än flottledens utbyggnad enligt domänstyrelsens räkenskaper dragit. Detta kan ha sin orsak i flera förhållanden, såsom att virke kostnadsfritt utlämnats från kronans skogar, att flottleden utbyggs före 1891 med medel från förenämnda reservationsanslag till kronoskogarnas förvaltning, att virkesköpare företagit upprepning m. m. på egen bekostnad o. s. v.

Det har emellertid även förekommit, att vid regleringsutslag ett *mindre* belopp blivit fastställt, än vad kronan verkligen för flottledsbyggnaden utgivit. Detta kan bero på, att fullständiga uppgifter angående de utgivna kostnaderna ej kunnat lämnas av kronans ombud vid avsyningstillfället, närmast på grund av ofullständig bokföring och kontroll i detta avseende. Även kan, om längre tid förflutit efter det utbyggnaden slutförts, flottledens värde vid synen ha avsevärt minskats.

När de stadgade amorteringsavgifterna från flottningsföreningarna influtit till

domänstyrelsen, hava medlen, som nämnts, bokförts å riksstatsanslaget till flottledsregleringar. Några andra bokföringsåtgärder hava icke företagits. Det har sålunda varit omöjligt att av domänstyrelsens huvudbok kunna konstatera, huru mycket som å varje flottled amorterats samt storleken av samtliga oguldna amorteringsavgifter. Ej heller har av denna bokföring kunnat utrönas förhållandet mellan tilldömda regleringskostnader och de belopp, som verkligen nedlagts. Den kontroll, som utövats, torde ha inskränkt sig till att jägmästarna under hand eller från respektive flottningsförening infordrat uppgifter angående den under året verkställda flottningen.

Visserligen har dessutom domänstyrelsen även upprättat ett slags hjälpliggare med konton för varje flottled och flottledsdistrikt, varav framgår beloppet av varje flottledsdistrikts nominella skuld för oguldna amorteringsavgifter. Detta belopp utgöres av summan av vid regleringsutslag fastställt kostnadsbelopp och ränta, minskad med de under åren debiterade — således icke de influtna — amorteringsavgifterna för genom distriktet framflottat virke. Denna liggare kan visserligen tjänstgöra såsom utgångspunkt för en ingående kontroll, men den är uppenbarligen icke tillfyllest, alldenstund uppgift saknas om beloppet av icke guldna debiterade amorteringsavgifter.

Då det gäller att astadkomma en bättre kontroll och större översiktlighet över de för flottledsregleringar utgivna kostnader samt deras amortering, torde först böra framhållas vikten av, att man redan i de primära räkenskaperna väl håller i sär utgifterna för flottledernas nybyggande och för deras underhåll.

Beträffande kostnader för *byggandet av nya* såväl allmänna som enskilda *flottleder* samlas dessa under årets lopp på en titel, benämnd »*flottleders nybyggnader*», vilken i huvudboken redovisas under kontot »domänfondens utgifter och inkomster». För vinnande av kontroll, huruvida det för byggande av nya flottleder i domänstyrelsens utgiftsstat uppförda beloppet blivit överskridet eller icke, är det tillfyllest att granska det totala belopp, till vilket utgifterna under året å nämnda titel uppgått.

Av det redan sagda torde framgå, att enligt de sakkunnigas åsikt utgifterna för flottleders byggande och underhåll böra hållas strängt åtskilda från de inkomster, som representeras av *dels* de av kronan byggda allmänna flottleders amortering, *dels* avgifter för amortering av kronans enskilda flottleder, *dels* ock avgifter för underhåll av kronans enskilda flottleder ävensom ersättning för själva flottningen, om sådan utförts genom kronans försorg.

För dessa tre skilda slag av inkomster böra olika titlar — förslagsvis benämnda »*allmänna flottleders amorteringsavgifter*», »*enskilda flottleders amorteringsavgifter*» och »*flottleders underhåll*» — uppläggas, vilka i huvudboken ävenledes redovisas under kontot »domänfondens inkomster och utgifter».

Å de båda förstnämnda av dessa titlar bör summan av de redovisade inkomsterna giva uttryck för, icke blott under året verkligen influtna, utan även för de under året upplupna, men ännu icke inbetalade amorteringsavgifterna. I regeln torde några dylika utestående fordringar för amorteringsavgifter ej behöva förekomma, om, såsom nedan föreslås, *dels* viss dag för inleverering av amorteringsavgifter till kronan alltid bestämmes i det reglemente, som fastställs för flottningsförening, *dels* amorteringsavgifter för flottning i kronans enskilda flottleder erläggas i förskott.

För kontrollens skull bör emellertid vid varje års slut med stöd av den flottledsliggare, för vilken i det följande skall redogöras, en utredning göras över eventuella dylika till betalning förfallna men ännu icke erlagda avgifter, varefter beloppet härav i domänstyrelsens kassabok redovisas sålunda, att de avföras från respektive titlar och omföringsvis uppdebiteras på titeln »inkomstrestorer». En motsvarande bokföring vidtages, om förfallna »underhållsavgifter» för enskilda flottleder ej i rätt tid skulle hava inbetalts.

Genom införandet av förenämnda fyra skilda konton åstadkommes:

å ena sidan att nybyggnader skiljas från rena underhållskostnader, och att amorteringsavgifter för allmänna och enskilda flottleder hållas skilda dels från varandra, dels från de inkomster, som inflyta för underhåll och reparationer i kronans enskilda flottleder, samt

å andra sidan att en kontroll vinnes över dels de totala nybyggnadskostnaderna för året och dels summorna av de olika under året upplupna amorteringsavgifterna.

Dessa uppgifter hava hittills icke utan ett synnerligen omständligt extraeringsarbete kunnat vinnas ur den hittillsvarande bokföringen, emedan samtliga dessa såväl inkomster som utgifter sammanförts på kontot för riksstatsanslaget till flottledsregleringar.

För en fullständig kontroll är det emellertid nödvändigt att gå ett steg längre i ändamål att kunna konstatera det totala beloppet av de kronan tillerkända men ännu oguldna anläggningskostnaderna. För ernående av en sådan kontroll synes det de sakkunniga nödvändigt, att i domänstyrelsens huvudbok ett särskilt konto upplägges, förslagsvis benämnt »allmänna flottleders amorteringskonto».

När detta konto första gången upplägges, debiteras det för de utestående fordringar i form av oguldna anläggningskostnader och räntor, som kronan vid tiden för den eventuella omläggningen av bokföringen kan hava och som de sakkunniga, i likhet med vad som föreslagits av statskontoret i dess yttrande av den 20 maj 1915, anse böra övertagas av domänfonden. Det riktiga i att detta belopp tillföres domänfonden synes de sakkunniga framgå dels därav, att statsverket under årens lopp kommer att erhålla de influtna amorteringsavgifterna bland domänfondens överskott, och dels därav, att statens domäners fond enligt vad nedan närmare skall beskrivas, kommer att successivt minskas med överskottet av de influtna amorteringsavgifterna utöver byggnadskostnaderna.

För att bestämma storleken av denna fordran är det nödvändigt, att en särskild utredning genom domänstyrelsens försorg verkställs. I det totala fordringsbelopp, som härvid framkommer, böra dock från början endast upptagas sådana avgifter och räntor, som med säkerhet kunna väntas bli inbetalade, och kunna de sakkunniga sålunda fullt ansluta sig till statskontorets tillstyrkan, att samtliga de belopp, som icke längre kunna indrivs, bli uteslutna ur den tillgång av flottledsregleringsmedel, som till domänfonden överföres. Denna utredning bör gälla för tiden t. o. m. den 31 december 1919, så att den nya bokföringen kunde begynna den 1 januari 1920, då enligt de sakkunnigas förslag domänstyrelsen själv skall övertaga den genom de sakkunniga nu försöksvis tillämpade bokföringen.

Denna fordran krediteras kontot för statens domäners fond (kapitalkontot).

»Allmänna flottleders amorteringskonto» skall vidare mot kontot för statens domäners fond debiteras för dels den ersättning, som genom regleringsutslag till-

dömts kronan för byggnadskostnader i allmänna flottleder, dels ock för de under året å det oguldna kapitalet upplupna räntorna.

Samma konto krediteras å andra sidan mot statens domäners fond för de i kassaliggaren uppdebiterade amorteringsavgifterna. Sistnämnda belopp kan även kontrolleras genom den i det följande närmare behandlade flottledsliggaren. Kontot utjämnas slutligen mot utgående balanskontot med vid årets slut oguldna anläggningskostnader och räntor.

För att kontrollera huru kronans enskilda flottleder bära sig, är det nödvändigt, att även härför ett särskilt konto i domänstyrelsens huvudbok upplägges, såsom redan föreslagits, benämnt »enskilda flottleders amorteringskonto».

För att kunna upplägga detta konto är det nödvändigt att fastställa anläggningskostnaden i varje kronans enskilda flottled. Då längre tid förflutit, sedan flottleden utbyggdes, torde det vara riktigast att företaga en nyvärdering.

Den sålunda erhållna summan för enskilda flottleders anläggningskostnader krediteras kontot för statens domäners fond (kapitalkontot).

»Enskilda flottleders amorteringskonto» skall vidare mot kontot för statens domäners fond debiteras för dels den på ovannämnda sätt beräknade anläggningskostnaden, dels ock de för året å det oamorterade kapitalet upplupna räntorna.

Analogt med vad ovan beskrivits angående »allmänna flottleders amorteringskonto» skall även »enskilda flottleders amorteringskonto» krediteras mot statens domäners fond för de i kassaliggaren uppdebiterade amorteringsavgifterna. Sistnämnda belopp kan likaledes kontrolleras genom den längre fram behandlade flottledsliggaren. Kontot utjämnas slutligen mot utgående balanskontot med vid årets slut oamorterade anläggningskostnader och räntor.

Beskaffenheten av de olika huvudbokskonton, som genom dessa förslag beröras, framgår av bilagda tablå (Bil. D.)¹

Innan redogörelsen för den detaljerade bokföringen av inkomster och utgifter rörande flottledsregleringar lämnas, torde först böra behandlas frågan om, huru det nuvarande kontot »riksstatsanslaget till flottledsregleringar» bör avvecklas i samband med omläggningen av flottledsbokföringen. I enlighet med vad ovan framhållits har till domänstyrelsens disposition t. o. m. år 1917 stått sammanlagt 4,005,428.07 kronor, medan utgifterna till samma tid uppgått till 3,874,735.98 kronor, vadan den 31 december 1917 en behållning bort förefinnas av 130,692.09 kronor. Enligt domänstyrelsens huvudbok utgjorde emellertid vid samma tidpunkt behållningen å kontot för »riksstatsanslaget till flottledsregleringar» 180,695.69 kronor. Skillnaden utgöres dels av 50,000 kronor, utgörande flottledsanslagets skuld till domänfonden för under år 1914 av domänfonden förskotterade medel, dels av 3.00 kronor, som genom felbokföring ej kommit att belasta flottledsanslaget.

Eftersom domänstyrelsen enligt det föreslagna nya bokföringssystemet skulle komma att i sitt statförlag upptaga kostnaderna för nybyggnader av flottleder såsom en driftsutgift och icke såsom hittills såsom ett extra anslag, torde det bli nödvändigt att för det budgetår, under vilket omläggningen av bokföringen företages, i statförlaget bland driftsutgifterna under titeln »flottleders nybyggnader» endast upptaga så stort belopp, som motsvarar skillnaden mellan den för året erforderliga nybyggnadssumman och den å »riksstatsanslaget till flottledsregleringar» befintliga

¹) Här utesluten.

reservationen. Under ifrågavarande övergångsår bör sedan sistnämnda riksstatsanslags konto debiteras för nybyggnadskostnaderna till flottleder upptill det för året inbalanserade beloppet, varefter kontot försvinner. Huru detta praktiskt skulle genomföras framgår närmare av bilagda schematiska framställning. (Bil. E.)¹

Eftersom det icke kan anses tillfyllest att efter den av domänstyrelsen företagna utredningen av utestående oguldna anläggningskostnader och räntor endast i klumpsummor uppföra ökningen och minskningen av ifrågavarande fordran, utan det för vinnande av en effektiv kontroll är oundgängligen nödvändigt att följa amorteringens förlopp för varje enstaka flottled, respektive distrikt därav, hava de sakkunniga tänkt sig uppläggandet av en särskild bok, förslagsvis benämnd *flottledsliggare*, ur vilken samtliga från kontroll- och affärssynpunkt önskvärda detaljer skulle kunna utläsas.

I denna liggare, som bör vara delad i två avdelningar — en för allmänna och en för enskilda flottleder —, erhåller varje flottled ett konto, å vilket amorteringens gång år efter år framgår.

Formulär till dylikt konto föreslås i bil. F.¹

För varje år göres dessutom *sammandrag* såväl för de allmänna flottlederna som ock för de enskilda, vilka sammandrag biläggas huvudboken. — — — — —

Vad slutligen kontrollen å uppbörden av flottsavgifter beträffar, få de sakkunniga anföra följande.

Det av inom justitiedepartementet tillkallade sakkunniga den 14 december 1916 avgivna förslaget till ny flottsavgiftstiftning innehåller bestämmelser, genom vilka trygghet synes ernås, att kronans intressen såsom anläggare bliva tillgodosedda; detta beträffande såväl sådan allmän flottled, som redan upplåtits till allmänt begagnande och där flottsavgiftsförening således finnes, som ock i sådan, där interimisflottsavgift bedrivs.

Angående flottsavgiftsstyrelsens skyldigheter har nämligen i »förslag till lag om flottsavgift i allmän flottled», § 76, föreslagits, att för varje år å tid, som konungens befallningshavande föreskriver, skall flottsavgiftsstyrelsen till konungens befallningshavande insända bland annat:

1) förteckning över årets samtliga flottande jämte uppgift å dem tillkommande rösträtt inom föreningen samt grunderna för deras deltagande i årets utgifter;

2) uppgift å den mängd flottgods, som inom varje flottledsdistrikt framflötats under året;

3) bestyrkt räkenskapsutdrag, utvisande vad under året guldits och vad vid årets slut återstår oguldet av kostnad, som skall gäldas enligt fastställda eller av föreningen antagna amorteringsplaner, ävensom befintliga fonders ställning.

Härigenom komma flottsavgiftsföreningarnas räkenskaper att i sina viktigare delar bliva för en var tillgängliga.

Beträffande själva inbetalandet av amorteringsavgifterna synes det emellertid vara lämpligt att i reglementet för flottsavgiftsförening intages skyldigheten att å viss

¹ Här utesluten.

bestämd tid till länsstyrelsen inleverera för flottledens amortering bestämda, kronan tillkommande avgälder, då i annat fall tvistigheter angående ränteförlust lätt kunna uppstå. Vid erläggandet av amorteringsavgifterna bör flottningsstyrelsen vara skyldig att bilägga avskrift av de här ovan angivna tre räkenskapsutdragen, i vad de avse flottleder, där kronan har fordran.

De sakkunniga få för den skull föreslå, att i förenämnda lagförslag i ett särskilt moment intages bestämmelsen, att i reglemente för flottningsförening skall angivas tiden för inleverering till konungens befallningshavande av kronan tillkommande amorteringsavgifter. I reglemente bör även angivas skyldigheten för flottningsförening att vid ovannämnda inleverering — ifråga om de flottleder, där kronan har fordran för oguldna anläggningskostnader — bilägga uppgift å den mängd flottgods, som inom varje flottledsdistrikt framflottats under året, jämte bestyrkt räkenskapsutdrag, utvisande vad under året guldits och vad vid årets slut återstår oguldet av kostnad, som skall gäldas till kronan enligt fastställda amorteringsplaner.

De sålunda till länsstyrelserna inkomna uppgifterna och räkenskapsutdragen biläggas såsom verifikation till respektive länsstyrelses månadsredovisning till domänstyrelsen.

Den hittillsvarande bristen på utförliga lagbestämmelser angående den s. k. interimisflottningen d. v. s. den flottning, som bedrives i en nyinrättad allmän flottled, innan densamma upplåtits till allmänt begagnande, har även avhjälpits genom samma lagförslag.

I lagförslaget § 17 har bland annat stadgats, att konungens befallningshavande skall bereda bland andra anläggaren tillfälle att yttra sig om inkomna ansökningar om interimisflottning.

Vidare har i § 18 uttalats, att konungens befallningshavande i eventuella resolutioner om tillstånd till interimisflottning skall erinra sökande om honom åliggande skyldighet att ersätta anläggaren av den allmänna flottleden all genom flottningen förorsakad kostnad för underhåll av flottledsbyggnaderna, varjämte stadgats, huru vid tvist emellan de interimisflottande och anläggaren skall förfaras.

Dessutom har intagits bestämmelsen, att bland villkoren för interimisflottningen bör, där omständigheterna så påkalla, även ingå skyldigheten för den interimisflottande, att innan flottningen vidtager, ställa fullgod säkerhet för avgifter och skadestånd.

Kronans intressen som anläggare torde sålunda vara väl tillgodosedda.

För konstaterande av eventuella skador, som uppkommit under interimisflottning, bör, så snart flottningen för året avslutats, besiktning av flottleden genom vederbörande jägmästares försorg företagas. Närmare bestämmelser härom böra av domänstyrelsen utfärdas.

Ifråga om flottning i kronans enskilda flottleder bör föreskrivas, att ägare av virke, som medgives rätt till flottning i dylik flottled, skall i förskott inbetala vad som enligt den fastställda amorteringsplanen kan beräknas komma att belöpa på hans virke, vidare att han skall vara skyldig att före flottningens början till vederbörande jägmästare avlämna dels fullständig uppgift rörande mängd och beskaffenhet av det för flottning i vattendraget nedlagda virket samt det distrikt, vari detsamma nedlagts, dels ock godkänd säkerhet för gäldande av eventuell skada genom vårdslöst handhavande av flottningen ävensom för av kronan möjligen utlämnad materiel.

Avgifterna inbetalas och redovisas i samma ordning som revirens övriga inkomster.

För ytterligare kontroll bör varje jägmästare på viss av domänstyrelsen bestämd tid till styrelsen insända för dess kameralbyrå avsedda uppgifter på dels kronan tillkommande amorteringsavgifter för årets flottning, i allmänna flottleder, dels de ersättningsbelopp, som av de interimsfloTTande skola erläggas, dels ock slutligen de avgifter för amortering och underhåll, som skola erläggas för flottning i kronans enskilda flottleder.

De av de sakkunniga här ovan gjorda framställningar och förslag torde i korthet kunna sammanfattas sålunda:

1) Då ett väl utbyggt och fullständigt flottledsnät är nödvändigt, om kronans skogar särskilt inom det nordliga Norrland, där dessa utgöra huvuddelen av all skogsmark, vederbörligen skola kunna tillgodogöras, och då således dessa utgifter utgå för att höja värdet av kronans skogar, böra kostnader för såväl byggnad av nya flottleder som för underhåll och reparation av redan befintliga kronans flottleder bestridas av medel anvisade till driftkostnader för statens domäners fond. Något extra anslag å riksstatens nionde huvudtitel för reglering av flottleder bör således ej vidare utgå.

2) Såväl de inkomster, som inflyta genom de av kronan byggda allmänna flottledernas amortering, som de avgifter, som erläggas för eventuell skada uppkommen genom interimsfloTTning i allmän av kronan byggd flottled, böra ingå bland domänfondens inkomster: ävenså amorteringsavgifter för kronans enskilda flottleder samt avgifter för underhåll och reparationer i dylik flottled.

3) Genom utredning av domänstyrelsen fastställs den fordran, som kronan den 31 december 1919 kan hava utestående i form av oguldna anläggningskostnader och räntor. I denna fordran upptagas endast sådana kostnader och räntor, som *med säkerhet* kunna indrivas. Denna fordran övertages från och med år 1920 av domänfonden. För kronans enskilda flottleder uppgöras amorteringsplaner, som fastställas av domänstyrelsen.

4) För kontrollen å amorteringarnas rätta gång upplägges i domänstyrelsens huvudbok två särskilda konton, benämnda »allmänna flottleders amorteringskonto» och »enskilda flottleders amorteringskonto». Hos domänstyrelsen föres dessutom en flottledsliggare med den uppställning, som de sakkunniga föreslagit, och verkställs redovisning och bokföring i övrigt som ovan i detalj beskrivits.

5) I lagen om flottning i allmän flottled bör i § 34 inryckas bestämmelsen, att i reglemente för flottningsförening även skall föreskrivas viss dag, å vilken flottningsstyrelse skall inbetala stadgade amorteringsavgifter till länsstyrelse, och att därvid utdrag ur vissa ovan angivna handlingar skola medsändas.

6) För begagnande av kronans enskilda flottleder erläggas amorteringsavgifter enligt av domänstyrelsen fastställd plan för varje sådan flottled.»

Domänsty-
relsen ^{21/11}
1918.

Med anledning av vad domänbokföringssakkunniga sålunda anført har domänstyrelsen avgivit utlåtande den 31 december 1918. Styrelsen har därvid förklarat, att densamma numera, sedan flottningsföreningarnas organisation och förvaltning i allmänhet lämnade föga eller intet övrigt

att önska — ett förhållande som efter tillkomsten av den nu väntade nya lagstiftningen på området antagligen skulle allt mera bliva regel — icke ville ställa sig avvisande mot att kronans enskilda flottleder i största lämpliga utsträckning i behörig ordning omfördes till allmänna flottleder. Styrelsen hölle visserligen allt fortfarande före, att i de fall, då övervägande delen av flottgodset inom visst område tillfördes en flottled från kronans skogar, det vore för skogsskötseln — tillvaratagandet av smärre och mindervärdigt virke — mest fördelaktigt, om det i flottleden av kronan nedlagda byggnadskapitalet kunde på en gång avskrivas och virket från kronans skogar helt befrias från erläggande av amorteringsavgifter. Emellertid finge styrelsen meddela, att densamma emot det föreliggande förslaget till bokföring av flottledsmedlen intet annat hade att erinra än dels att för fastställande av flottledsfondens storlek vid utgången av år 1919 och jämväl framdeles syntes erfordras jämväl ett särskilt konto, upptagande värdet av de i insynade men ännu icke avsynade allmänna flottleder genom kronans försorg utförda flottledsarbeten, och dels att det syntes bliva erforderligt att upplägga ett särskilt konto för inflytande interimslottningsavgifter, enär dessa icke inginge uti någon fastställd amorteringsplan och därför icke kunde i samma ordning som ifråga om övriga amorteringsavgifter uppföras å respektive flottleders konto. Mot att ifrågasätta bestämmelser angående inleverering av amorteringsavgifter intoges uti § 34 i den föreslagna lagen om flottning i allmän flottled hade styrelsen ingen invändning. Till sist ville domänstyrelsen framhålla, att, därest Kungl. Maj:t skulle finna för gott godkänna det föreliggande förslaget till bokföring av flottledsmedlen, den utredning angående och uppskattning av kronans fordringar i såväl enskilda som allmänna flottleder, vilken såsom en följd härav skulle komma att åläggas styrelsen, komme att kräva ett högst betydande arbete och en så avsevärd tid, att, om desamma skulle hinna slutföras före utgången av år 1919, det syntes önskvärt, att styrelsen snarast möjligt erhöile befallning härom.

Jag bör vidare omförmäla, att innan domänbokföringssakkunniga inkommit med sitt ovan återgivna utlåtande och förslag hade domänstyrelsen i skrivelsen den 19 september 1918 gjort hemställan om anslag på vanligt sätt å extra stat för år 1920 till flottledsregleringar. Styrelsen beräknade därvid, att ingen besparing skulle finnas från år 1919, att utgifterna skulle uppgå till 500,000 kronor, varav 435,000 kronor till arbeten och 65,000 kronor till avlöningar m. m., samt att flottnings-

avgifterna skulle ge en inkomst av 100,000 kronor. På grund härav beräknade styrelsen ett anslag av 400,000 kronor såsom behövt.

Detta ärende remitterades till förenämnda sakkunniga, vilka i sitt omförmälda utlåtande såsom svar å remissen hänvisat till sin hemställan i punkten 1), att dylikt anslag ej längre måtte utgå.

Departements-
chefen.

Någon skiljaktighet mellan de hörda myndigheterna föreligger icke därom, att kronans kostnader för nybyggnad och underhåll av flottleder framdeles böra bestridas av domänfondens medel. Hittills har flottledsaffären på sätt och vis bedrivits såsom en fristående kommunikationsanstalt, men har dock icke i alla hänseenden konsekvent behandlats såsom sådan. Utredningen visar, att i flera olika avseenden flottledsaffären icke tillgodoförts alla de inkomster, som rätteligen bort tillkomma densamma, ifall den betraktas särskilt för sig. Så har exempelvis i kronans enskilda flottleder någon flottningskostnad icke påförts från kronomark nedflottat virke. Härigenom har lätt en felaktig uppfattning av såväl flottledernas som gjorda virkesförsäljningars räntabilitet kunnat vinna insteg. Det är sålunda ganska visst, att många avverkningar, särskilt av mindervärdigt virke, i mera avlägsna trakter i övre Norrland skulle visa sig ganska ofördelaktiga ur ekonomisk synpunkt, ifall det erhållna virket påförts vederbörliga, av flottningen föranledda kostnader. Sedan jag förut i dag vid föredragningen av frågorna om utgifterna under riksstatens nionde huvudtitel för år 1920 i anslutning till statskontoret och domänbokföringssakkunniga förordat flottledsaffärens sammanförande med domänfonden, har jag av nyss antydda skäl tillika anledning att här framhålla vikten av att kronans flottledsarbeten och flottningskostnader bokföras för sig. Endast därigenom erhålles tillräcklig överblick dels över skogsdriftens resultat och dels över respektive flottleders ekonomi.

Det av domänbokföringssakkunniga i förenämnda avseende framlagda förslaget, på vilket jag icke nu torde behöva närmare ingå, synes mig vara väl utformat och förtjänt att vinna tillämpning såsom medförande reda och överskådlighet samt ägnat att underlätta kontrollen. Jag vill särskilt framhålla, att de sakkunniga förordat, att avgift städse skall utkrävas eller åtminstone gottskrivas flottledsaffären för flottat virke även från kronans skogar. Huruvida de sakkunnigas förslag i praktiken må visa sig tarva modifikation, torde bli en senare fråga. Jag torde framdeles få ånyo anmäla detta ärende för utfärdande av erforderliga föreskrifter i ämnet.

Den anordning, varigenom kronans flottledsaffärer sålunda komme

att införas under domänfonden, synes mig icke behöva föregripa en sådan utveckling av det allmännas skogspolitik, som kan anses förutsatt i det nyligen utarbetade förslaget till ny flottningsslagstiftning, nämligen att kronan genom utsträckt initiativ och förslag till flottledsbyggande och på annat sätt skulle i större utsträckning än hittills söka främja det allmänna flottningsintresset.

I likhet med myndigheterna anser jag, att vid övergången från det nuvarande systemet domänfonden bör tillföras såsom tillkommen tillgång det belopp, som efter närmare noggrann utredning befinnes utgöra flottledsanslagets säkra utestående fordringar för avgifter och upplupen ränta. Domänstyrelsen har i sitt utlåtande den 19 september 1914 framlagt en beräkning i detta hänseende, vilken emellertid ej sträcker sig längre fram än till den 1 januari 1913 och som för övrigt torde behöva i vissa hänseenden jämkas enligt de av de sakkunniga angivna principerna. Denna utredning bör nu fullföljas, och torde domänstyrelsen böra omedelbart anbefallas att gå i författning därom, varvid tidpunkten för förändringen bör antagas till utgången av innevarande år, vilket är desto lämpligare som, enligt vad jag förut tillstyrkt, domänstyrelsen då bör övertaga hela kassabokföringen. Frågan om avskrivning av de fordringar, som tilläventyrs må finnas icke kunna eller böra indrivas eller eljest utdebiteras, torde framdeles böra företagas till prövning, sedan fordringarnas belopp blivit utredda.

I likhet med de sakkunniga anser jag det lämpligt, att eventuell reservation å det nuvarande anslaget vid 1919 års utgång icke överföres till domänfonden utan förbrukas direkt till flottledsarbeten år 1920, varefter detta anslagskonto försvinner ur riksstaten.

Domänstyrelsen har nu beräknat utgifterna för flottledsregleringar under år 1920 till 500,000 kronor och de påräkneliga inkomsterna till 100,000 kronor, vadan ett belopp av 400,000 kronor borde tillföras dessa medel. Någon behållning från år 1919 har härvid icke antagits skola komma att förefinnas. För närvarande och innan de av den föreslagna förändringen påkallade anordningarna kunnat vidtagas, torde det vara enklast, att nyssberörda skillnadsbelopp av 400,000 kronor upptages såsom en domänfondens särskilda driftkostnad under titel: flottledskostnader.

Vad slutligen angår frågan om uppbörd och redovisning av flottningsavgifter samt kontrollen därå torde det vara tillräckligt att hänvisa till vad domänbokföringssakkunniga härom anfört, vilket synes mig giva vid handen, att tillfredsställande anordningar i dessa avseenden

utan svårighet kunna träffas. Jag torde senare få underställa Kungl. Maj:t frågan om utfärdande av föreskrifter i detta ämne.

Avdrag.

För skogsstatens befattning med privatskogar under utsyningslagen och dimensionslagen skall gottgörelse tillföras domänfonden genom anslag å riksstaten. Kungl. Maj:t har förut denna dag på min hemställan beslutat föreslå riksdagen att höja de för dessa ändamål å ordinarie stat uppförda anslagen till 500,000 kronor för utsyningslagens handhavande och till 347,000 kronor för dimensionslagens handhavande. Dessa belopp, tillhopa 847,000 kronor, böra alltså nu avdragas vid beräkningen av driftkostnaderna för statens skogsdomäner för år 1920.

III. Kostnader för statens jordbruksdomäner.

I avseende å kostnaderna för statens jordbruksdomäner har domänstyrelsen icke ifrågasatt annan förändring än en av ökningen i resekostnader betingad höjning med 20,000 kronor i anslagsposten »resekostnader vid domänförvaltningen». Jag biträder vad sålunda föreslagits.

IV. Krigstidstillägg och krigstidshjälp för år 1920.

För krigstidstillägg och krigstidshjälp för år 1920 till den personal, som avlönas från statens domäners fond, bör nu visst belopp förslagsvis uppföras i beräkningen över 1920 års driftkostnader. Efter samråd med chefen för finansdepartementet har jag funnit ett belopp av 2,700,000 kronor böra härtill avses. Bemälda departementschef har förut i dag vid beräkningen av statsverkets inkomster av domänerna för år 1920 förutsatt en utgift för ifrågavarande ändamål å detta belopp.

Sammanfattning.

Vid bifall till mina nu gjorda framställningar skulle följaktligen driftkostnaderna för förvaltningen av statens domäner under år 1920 komma att beräknas på följande sätt:

I. Kostnader för domänstyrelsen:

avlöningsstat för styrelsen.....	kronor	232,700
extra byråer hos styrelsen	»	33,900
förstärkning av kameralbyråns arbetskrafter	»	34,150

extra notarie å domänfiskalskontoret	kronor	3,900	
ålderstillägg åt styrelsens personal	»	14,000	
pensionering av styrelsens personal	»	2,300	
anställande av extra amanuenser och bi- träden hos styrelsen samt renskrivning m. m.	»	11,000	
postbefordringsavgifter	»	100,000	
styrelsens expenser	»	41,000	
rese- och traktamentsersättning åt styrel- sens personal	»	8,000	
tryckningskostnader för styrelsen	»	9,500	
tillfällig lönereglering för vissa ordinarie befattningshavare i domänstyrelsen (be- räknat belopp)	»	17,700	
förstärkning av de till avlönande av vissa extra befattningshavare hos domänsty- relsen samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel (beräknat belopp) ..	»	9,500	517,650

II. Kostnader för statens skogsdomäner:

skogsstatens ordinarie personal	kronor	2,368,900
» extra »	»	688,000
ålderstillägg åt skogsstatens personal ...	»	190,000
pensionering av skogsstatens personal ...	»	65,000
reseersättningar	»	1,440,000
ersättning för expeditionslokal	»	47,250
förnyelsefond för återväxtkostnader	»	3,300,000
egentliga förvaltningskostnader	»	17,586,500
flottledskostnader	»	400,000
	kronor	26,085,650

Avgår

a) ordinarie anslag för tillsyn å enskildas skogar i lappmar- kerna och Särna socken ...	kronor	500,000	
b) ordinarie anslag för tillsyn å enskildas skogar i Väster- bottens och Norrbottens läns kustland	»	347,000	847,000
			25,238,650

III. Kostnader för statens jordbruksdomäner:

avlöning åt domänintendenter	kronor	53,700	
resekostnader vid domänförvaltningen	»	90,000	
övriga med förvaltningen av jordbruks- domänerna förenade kostnader	»	100,000	243,700
IV. Krigstidstillägg och krigstidshjälp för år 1919			2,700,000
Summa kronor			28,700,000.

Under återopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna sådana ändringar i staten för domänstyrelsen, att tillämpas från och med år 1920, att avlöningarna åt de å staten uppförda kvinnliga biträdena upptagas i enlighet med de i statsrådsprotokollet över finansärenden denna dag föreslagna belopp samt att anslagsposten till arvoden åt amanuenser och biträden samt för byggnadsplaners granskning, flitpenningar åt extra tjänstemän och extra vaktmästare samt vikariatsersättningar höjes från 56,300 kronor med 8,700 kronor till 65,000 kronor,

i följd varav och på grund tillika av 1918 års lagtima riksdags beslut angående avlöningsförbättring för vaktmästare statens slutsumma kommer att höjas från 216,400 kronor med 16,300 kronor till 232,700 kronor;

b) i avlöningsstaten för skogsstatens ordinarie personal uppföra ytterligare dels en överjägmästare med 4,700 kronor lön och 3,000 kronor tjänstgöringspenningar, dels elva jägmästare, en var med lön av 3,000 kronor samt med tjänstgöringspenningar, uppgående för en till 3,200 kronor, för två till 3,000 kronor, för fyra till 2,800 kronor, för en till 2,600 kronor, för en till 2,400 kronor och för två till 2,200 kronor, dels en överjägmästarassistent med 2,600 kronor lön och 1,600 kronor tjänstgöringspenningar, dels ock en skogstaxator med likaledes 2,600 kronor lön och 1,600 kronor tjänstgöringspenningar ävensom för var och en med rätt till ålderstillägg liksom övriga motsvarande befattningshavare;

i följd varav denna stats slutsumma kommer att höjas från 2,290,000 kronor med 78,900 kronor till 2,368,900 kronor;

c) besluta, att det belopp av kronans fordringar för anläggningskostnader för flottleder jämte beräknade räntor därå, vilket efter närmare

utredning må finnas kunna med säkerhet väntas bliva inbetalat, skall vid 1920 års ingång överföras till statens domäners fond såsom tillgång å denna fond; samt

d) i avbidan på blivande proposition angående ej mindre tillfällig lönereglering för vissa ordinarie befattningshavare i domänstyrelsen än även förstärkning av de till avlönande av vissa extra befattningshavare hos denna styrelse samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel och med godkännande i övrigt av de av mig nu framlagda beräkningar, såsom driftkostnader under år 1920 för statens domäner *förslagsvis* uppföra ett belopp av 28,700,000 kronor, att utgå av domänfondens avkastning.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlåtas proposition i ämnet av den lydelse, bilaga ... vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Osborne Koch.